

Sortland Gård AS

► Områderegulering Rundheia og Lamarkbakken boligfelt

Konsekvensutredning - Landbruk

Oppdragsnr.: **5209409** Dokumentnr.: **RIM-03** Versjon: **J03** Dato: **2025-09-17**

Norconsult, juli 2021

Oppdragsgiver: Sortland Gård AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Geir Abel Ellingsen
Rådgiver: Norconsult Norge AS, Skoleveien 1, NO-9407 Harstad
Oppdragsleder: Lars André Uttakleiv / Herbjørg Arntsen
Fagansvarlig: Herbjørg Arntsen
Andre nøkkelpersoner: Børge Weines

J03	2025-09-17	Til bruk	HERARN	BOEWEI	HERARN
A02	2025-09-16	Til fagkontroll - kapittel 1 oppdatert	HERARN		
A01	2025-04-10	Til fagkontroll	HERARN		
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammendrag

Områderegulering Rundheia og Lamarkbakken boligfelt med planlagte tiltak er utredet for fagtema naturressurser (landbruk) iht. metoden i Statens vegvesens håndbok om konsekvensanalyser (Håndbok V712, 2018) for ikke-prissatte temaer. Utredningen er utarbeidet av Norconsult Norge AS på oppdrag fra Sortland Gård AS med samarbeidspartnere.

Planområdet ligger i randsonen av Sortlandsmarka like over Lamarka. Hensikten med planarbeidet er å hjemle og tilrettelegge for boligutvikling med tilhørende infrastruktur. Totalt sett er det ved utarbeidelse av fagrapporter tatt høyde for inntil 350 boenheter innenfor planområdet.

Planområdet ligger i en østvendt åsside og er omkranset av et ås- og fjellandskap i vest, og eksisterende boligbebyggelse i forkant mot øst. Planområdet ligger i sin helhet under skoggrensa, og er for det meste dekket av lauvskog i varierende tetthet.

Jordbruk og utmark er relevante registreringskategorier i denne rapporten, samt at skog er omtalt. Utmarksgjerdet er i stor grad oppført parallelt med lysløypa og utgjør en fysisk barriere for beitedyr som ferdes i området. Det er derfor skilt mellom arealet innenfor (**delområde 1**) og utenfor (**delområde 2**) utmarksgjerdet ved verddivurdering av jordbruk og utmark.

Delområde	Beskrivelse	Verdi
Jordbruk – delområde 1	Det er ikke jordbruksareal i området. Deler av de området er registrert som dyrkbar jord med noe verdi.	Ubetydelig - Noe verdi
Jordbruk – delområde 2	Det er ikke jordbruksareal i området. Deler av de lavereliggende arealene er registrert som dyrkbar jord med noe verdi.	Ubetydelig - Noe verdi
Utmarksbeite – delområde 1	Arealet er ikke i bruk til utmarksbeite. Grenser opp mot noe verdi, pga. historisk og mulig bruk som beite.	Ubetydelig - Noe verdi
Utmarksbeite – delområde 2	Arealet har totalt sett lite til moderat beitetrykk, samt høy utnyttelsesgrad langs lysløype. Gjennomsnittlig har området et godt beite med middels utnyttelsesgrad	Noe verdi
Skogbruk – delområde 1	Området er dekt av lauvskog – uproduktiv skog og skog på middels bonitet. Det er ikke skogbruksplaner for området.	Ubetydelig verdi
Skogbruk – delområde 2	Området er dekt av lauvskog – uproduktiv skog og skog på middels bonitet. Det er ikke skogbruksplaner for området.	Ubetydelig verdi

Tre alternativer for framtidig utvikling i planområdet er utredet:

- Alternativ 0 – nåværende situasjon og miljøtilstand innenfor planområdet
- Alternativ 1 – nåværende situasjon innenfor planområdet + arealdisponering i kommunedelplanen.
- Alternativ 2 – alternativ 1 + arealet avsatt til ny boligbebyggelse utvidet opp til lysløypa.

Tiltaksområder er for det meste ikke i bruk til landbruk i dag. Unntaket er ca. 33 dekar utmark som benyttes til beite for sau, som planlegges tatt i bruk til boligformål og dermed går tapt som utmarksbeite. Arealet er registret med godt beite. Likevel utgjør dette bare en liten del av tilgjengelig areal for Sortland beitelag.

Tabell 1-1. Sammenstilling av konsekvenser for fagtema landbruk.

Delområde	Alternativ 0 - konsekvenser	Alternativ 1 - konsekvenser	Alternativ 2 - konsekvenser
Samlet vurdering	Ingen/ubetydelig (0)	1 minus (-)	1 minus (-)

Det ikke vesentlige forskjeller mellom alternativ 1 og alternativ 2, da at arealene er av liten verdi for landbruk. Alternativ 1 rangeres likevel foran alternativ 2, da mindre areal bygges ned. Arealet innenfor tiltaksområdet går tapt, da det bygges ned. På grunn av tiltakets arealbehov og utforming, ansees det ikke mulig å gjennomføre skadereduserende tiltak.

Innhold

1	Beskrivelse av tiltaket	5
1.1	Bakgrunn og formål	5
1.2	Planområdet	5
1.2.1	Justert planområde underveis og i arbeidet med konsekvensutredningen	7
1.3	Tiltaket	9
1.4	Krav til utredning	11
2	Metode og datagrunnlag	12
2.1	Metode for utredning	12
2.2	Referansealternativ	12
2.3	Alternativer	13
2.4	Utredningsområde	14
2.5	Metode for utredning av fagtema landbruk	15
2.5.1	Definisjoner	15
2.5.2	Datainnsamling	15
2.5.3	Vurdering av verdi	16
2.5.4	Vurdering av påvirkning	17
2.5.5	Vurdering av konsekvens	18
3	Vurdering av verdi	20
3.1	Karakteristiske trekk ved området	20
3.2	Verdivurdering av delområder	22
3.2.1	Generelt	22
3.2.2	Jordbruk	23
3.2.3	Utmarksbeite	24
3.2.4	Skogbruk	28
3.3	Oppsummering – verdi	32
4	Vurdering av påvirkning og konsekvens	33
4.1	Generelt	33
4.2	Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 0)	34
4.3	Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 1)	34
4.4	Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 2)	35
4.4.1	Jordbruk	35
4.4.2	Utmarksbeite	36
4.4.3	Skogbruk	37
4.5	Oppsummering – påvirkning og konsekvens (alternativ 2)	38
5	Anleggsfasen	39
6	Skadereduserende tiltak	40
7	Samlet vurdering	41
8	Kilder	43

1 Beskrivelse av tiltaket

1.1 Bakgrunn og formål

Sortland Gård AS ønsker å utvikle deler av sin eiendom gnr. 15, bnr. 1 i randsonen av Sortlandsmarka like over Lamarka. Det ble gjennom 2020 utarbeidet en mulighetsstudie som grunnlag til videre planprosess og utarbeidelse av planprogram. Mulighetsstudien vurderte arealer og aktuelle områder. Det ble gitt forslag til en mulig boligstruktur og utnyttelsesgrad.

Mulighetsstudien ble utarbeidet i samråd og etter innspill fra brukergrupper av Sortlandmarka. Naboer med grunneiere og eiendomsutviklere ble orientert om mulighetsstudien underveis. Det ble drøftet mulige felles interesser og mulig samarbeid om gjennomføring av en reguleringsplan. Eiendommer avsatt til boligformål: B07, B08 og B09 i kommunedelplan «Byplan Sortland – Blåbyen 2015-2027» ble tatt inn i planområdet.

Mulighetsstudien ble lagt fram som politisk orienteringssak i formannskapet i november 2020.

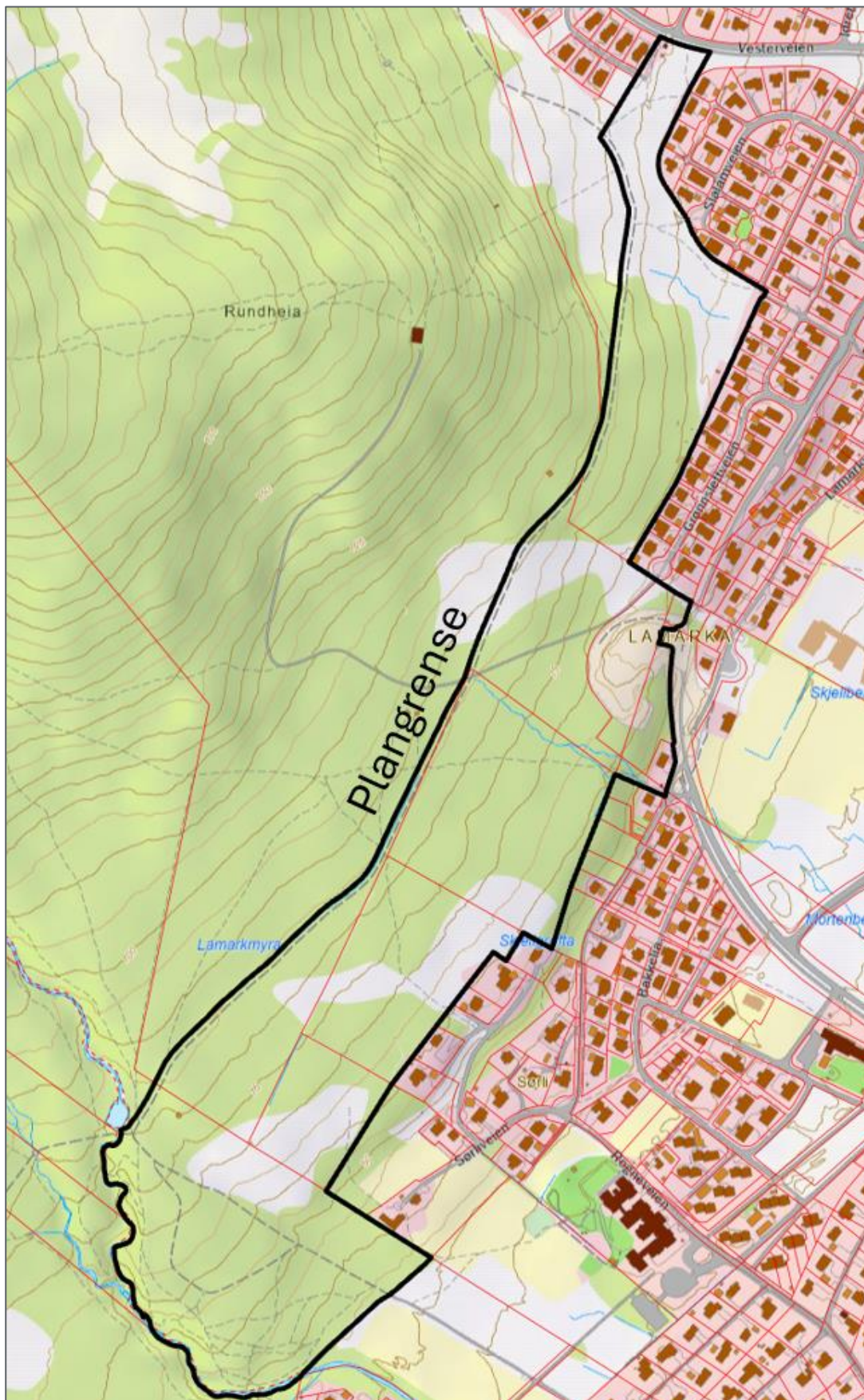
Hensikten med planarbeidet er å hjemle og tilrettelegge for boligutvikling med tilhørende infrastruktur. Det er et mål å beholde tilgangen til bymarka, nærturområder og lysløype.

1.2 Planområdet

Planområdet ligger ca. 1,5 – 2,5 km sørvest for Sortlandsbrua i randsonen av Sortlandsmarka (figur 1-1 og figur 1-2). Planområdet strekker seg fra eksisterende boligbebyggelse, og opp til og med lysløypa. Størrelsen på planområdet er totalt 255 dekar.

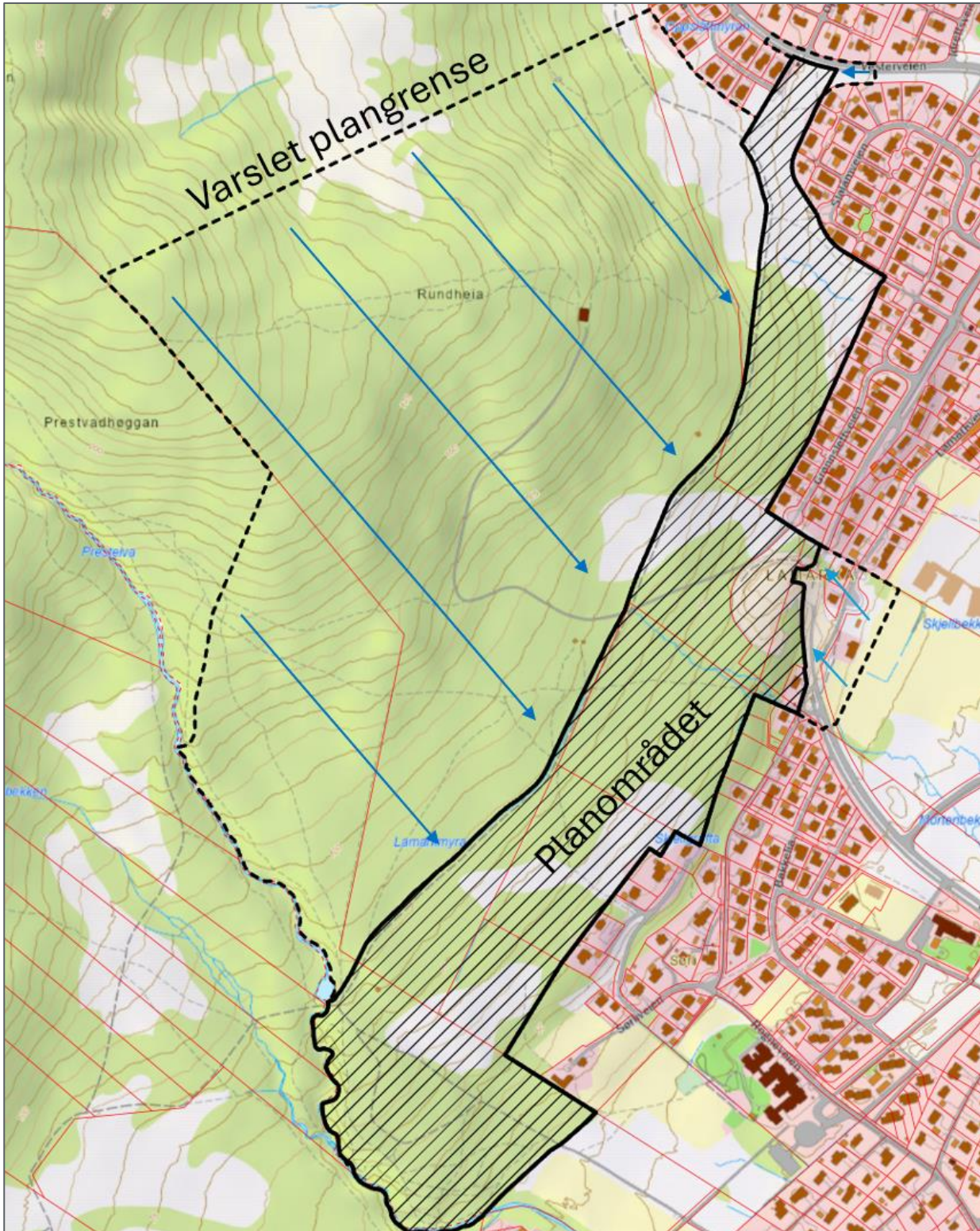
Figur 1-1. Planområdet ligger sørvest for Sortland sentrum i randsonen av bymarka (Geonorge - Geocache).

Figur 1-2. Planområdet. Eiendomsgrenser er markert med røde linjer (Geonorge - Geocache).

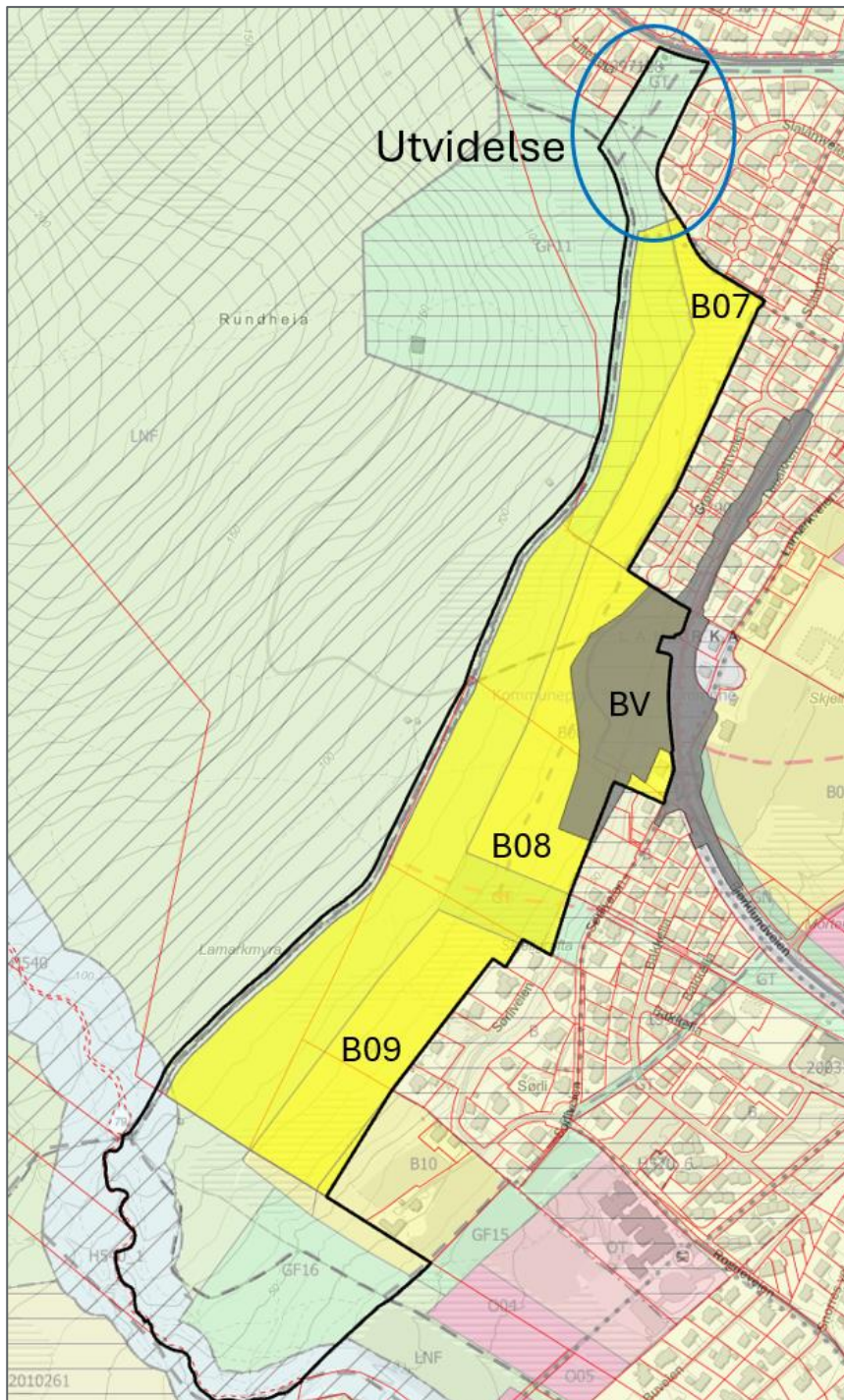
1.2.1 Justert planområde underveis og i arbeidet med konsekvensutredningen

Underveis i planarbeidet er det besluttet å redusere planområdet betydelig sammenholdt med arealet som ble planvarslet (figur 1-3). Arealet over lysløypa er tatt ut, samt noe areal mot Bjørklundveien og helt i nord ved Lilleheia. Planområdet er redusert fra en størrelse på 802 dekar ved planvarsel til 255 dekar i planforslaget, noe som tilsvarer en reduksjon på 68 %.

Figur 1-3. Varslet plangrense vs. endelig, foreslått planområde. Planområdet er redusert med 547 dekar.

- Varslet plangrense og planområde (figur 1-3) lå til grunn for fastsetting av utredningsområdet og befaring.
- Endelig plangrense (og tiltak), som innebærer et betydelig redusert planområde, ligger til grunn for vurdering av påvirkning og konsekvens (figur 1-3).
- Etter at alternativene, jf. kapittel 2.2 og 2.3, var fastsatt og konsekvensutredningen gjennomført ble endelig planområde utvidet mot nord (figur 1-4). Dette for å sikre en bedre helhet i planområdet som inkluderte eksisterende turdrag i Lilleheia, samt mulighet for å koble seg på etablert infrastruktur for vann og strøm i Lilleheia. Utvidelsen medfører ikke endringer i tiltaksområdet og/eller dagens situasjon i området – og påvirker dermed ikke alternativene som er beskrevet og utredet.

Figur 1-4. Utvidelse av plangrensen etter at konsekvensutredningen var utført er markert med blå sirkel og sammenholdt med et scenario som likt som i alternativ 2. Byplan Sortland ligger i bakgrunnen og eiendomsgrenser = røde linjer.

1.3 Tiltaket

Planområdet ligger sørvest for Sortland sentrum, i en østvendt åsside (*figur 1-5*). Arealet er omkranset av et ås- og fjellandskap i bakkant mot vest, og eksisterende boligbebyggelse i forkant mot øst. I dag er adkomsten til planområdet fra Vesterålskata (fv. 82), via Bjørklundveien. I framtida, når Bjørklundveien og Vesterveien blir knyttet sammen, vil det også være mulig å komme via Kirkåsveien og Vesterveien fra nord. Dette vil være en omkjøring fra Vesterålskata, sammenlignet med adkomst via Bjørklundveien.

Figur 1-5. Planområdet, markert med gul linje og inkl. framtidig bebyggelse, ligger i et middels kupert ås og fjellandskap, under skoggrensa (Foto: Torgeir Sørensen AS).

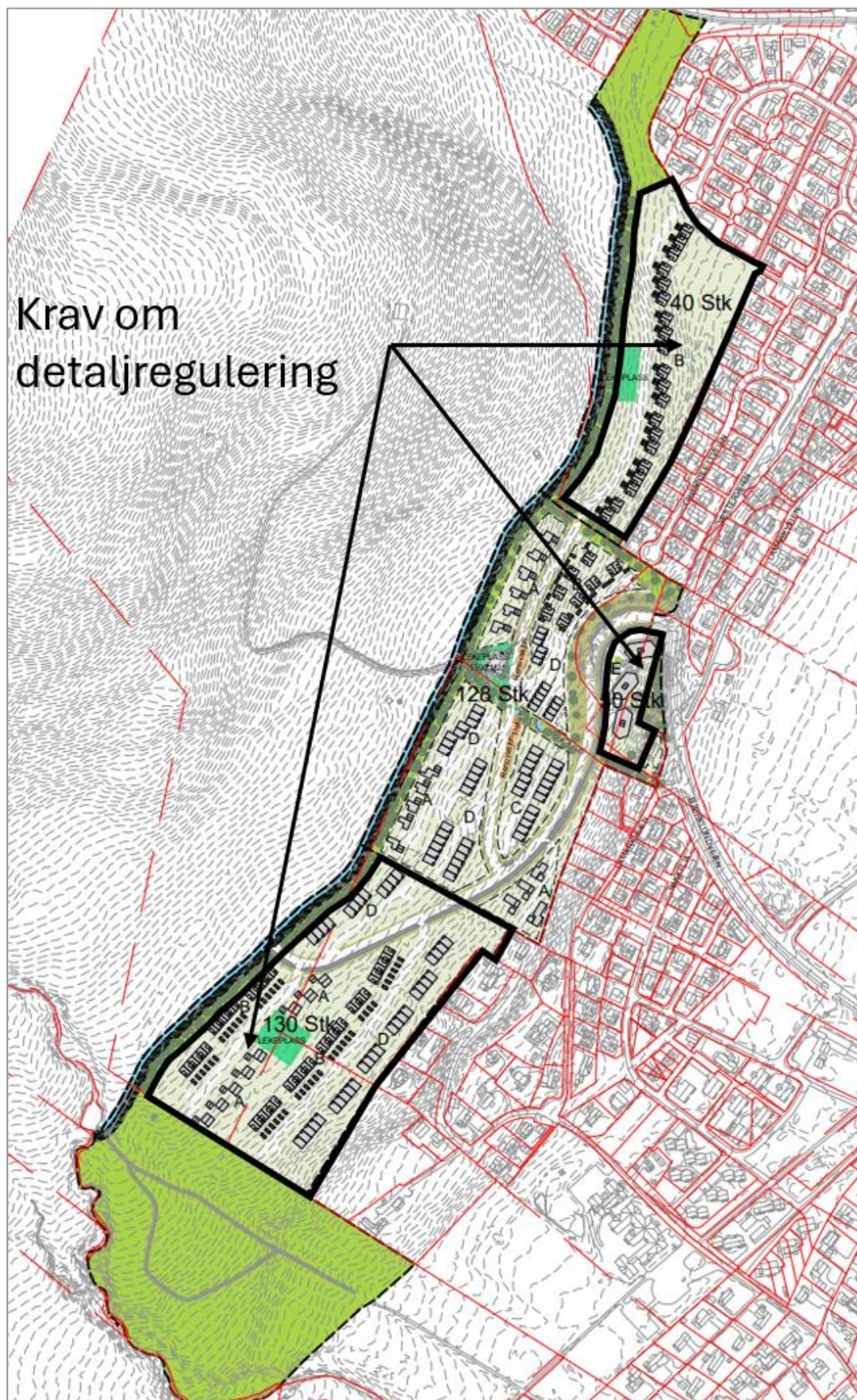
Planområdet tilrettelegges for framtidig boligbebyggelse med tilhørende infrastruktur. Totalt sett er det ved utarbeidelse av fagrapporter tatt høyde for inntil 350 boenheter innenfor planområdet. Nye boliger kan oppføres som eneboliger, tomannsboliger, rekkehus og lavblokk.

Byggehøydene i planområdet vil variere mht. tilpasninger i terrenget. I de delene av planområdet hvor byggehøyde er fastsatt, tillates byggene ført opp i 10 meters høyde fra ferdig planert terrengs gjennomsnittsnivå.

Planområdet er delt mellom (*figur 1-6*):

1. Arealer med krav om framtidig detaljregulering før utbygging, og
2. Arealer som er planlagt på et detaljert nivå, og hvor en ved utbygging kan gå direkte til byggesak.

For arealene som er planlagt på et detaljert nivå er det regulert inn turdrag (TD) i plankartet, for å sikre overvannshåndtering og adkomst til utmarka. For øvrige arealer må dette vurderes nærmere i framtidig detaljregulering.

Figur 1-6. Illustrasjonsplan - scenario for mulig utbygging i planområdet (Norconsult- september 2025).

1.4 Krav til utredning

Planlagte tiltak er vurdert i henhold til forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften). Områdereguleringen faller inn under forskriftens krav om konsekvensutredning, jf.:

§ 6 a) *Planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding – vedlegg 1 pkt. 25: Nye bolig- og fritidsboligområder som ikke er i samsvar med overordnet plan.*

For planer som alltid skal konsekvensutredes etter KU-forskriften § 6, skal forslagsstiller som en del av planoppstart utarbeide et planprogram. Formålet med planprogrammet er at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn skal vurderes allerede i tidlig fase av planarbeidet. KU-forskriftens § 14 gir krav om innholdet i planprogrammet.

Planprogram ble fastsatt 24.02.2022 (Sortland formannskap sak 017/22).

Utklipp fra planprogrammet for fagtema landbruk:

6.6 Naturressurser: landbruk - (KU)

Definisjon av tema

Naturressurser er ressurser fra jord, skog og andre utmarksarealer, fiskebestander i ferskvann, vilt, vannforekomster og georessurser (berggrunn og mineraler). Temaet omhandler landbruk, fiske, vann, berggrunn og løsmasser i et ressursperspektiv.

Begrunnelse for utredning og omfang

Etablering av et nytt boligområde på LNF-areal vil beslaglegge utmark som i dag benyttes til beite, og dyrkbar mark med noe verdi. Sortland kommune opplyser at det er mye streifbeiting i området. Dagens lysløype blir i stor grad holdt i hevd av beitedyr, da disse er med på å holde vegetasjonen nede. Det er aktuelt å sette opp gjerde rundt nytt boligfelt. Sortland kommune har derfor stilt krav om en landbruksfaglig utredning.

Utredningens omfang

Utmarka i området skal kartlegges og vurderes mht. jordbruksverdi og utmarksbeite. Det vil redegjøres for pågående og mulige næringsaktiviteter knyttet til jord, beite og jordressurser i planområdet, og beskrives hvordan tiltaket vil påvirke disse i anleggs- og driftsfase. Grunnlaget for vurderingen vil være eksisterende databaser, og samtaler med lokale myndigheter og grunneiere.

2 Metode og datagrunnlag

2.1 Metode for utredning

Konsekvensutredning av naturressurser (landbruk) dekkes ikke Miljødirektoratets Veileder M-1941 *Konsekvensutredninger av klima og miljø*. Konsekvensutredningen for fagtema landbruk gjennomføres derfor i henhold til metoden i Statens vegvesens håndbok om konsekvensanalyser (Håndbok V712, 2018) for ikke-prissatte temaer. I håndboken sorterer landbruk (jordbruk og utmark) under fagtema naturressurser, og tre begreper står sentralt i denne analysen:

- **Verdi:** Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema.
- **Påvirkning:** Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak.
- **Konsekvens:** Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til matrisen i *figur 2-4*. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

Veileder M-1941 og endringer i 0-alternativet underveis i planarbeidet

Fastsetting av alternativer følger Miljødirektoratets M-1941 *Konsekvensutredning av klima og miljø*. Denne håndboken ble publisert etter at planprogram var produsert og planarbeidet startet. Veilederen er revidert flere ganger underveis i planarbeidet, sist gang 06.02.2025 hvor føringer for 0-alternativet ble endret.

Før endringen i M-1941 den 06.02.2025 lå følgende til grunn for konsekvensutredningene som på det tidspunktet langt på vei var utarbeidet:

Referansealternativ/0-alternativ

I konsekvensutredningene omfatter referansealternativet nåværende situasjon i Rundheia og Lamarkbakken, og forventet utvikling i området uten etablering av nytt boligfelt. Gjeldende arealplaner i og ved Rundheia og Lamarkbakken inngår i referansealternativet, dvs. at eksisterende arealbruk og eventuelle vedtatte fremtidige utbygginger legges til grunn. (Her var boligformålene B07, B08 og B09 fra kommunedelplan inkludert.)

Alternativer – som ikke utredes

Konsept og utbyggingssenario er landet gjennom silinger og bearbeidinger av alternativer underveis i planarbeidet. Det finnes dermed bare ett alternativ som skal konsekvensutredes, og sammenholdes med 0-alternativet.

Etter endringen i M-1941 den 06.02.2025 skal ikke kommuneplanens arealdel eller områdeplaner inkluderes i 0-alternativet.

Konsept og utbyggingssenario er landet gjennom silinger og bearbeidinger av alternativer underveis i planarbeidet. Det finnes derfor bare ett faktisk tiltak/alternativ som er redegjort for i planforslaget og som ligger til grunn for konsekvensutredningene.

For å få fram forskjellen i konsekvensene med og uten utbygging iht. arealer avsatt i kommunedelplan Byplan Sortland – Blåbyen er konsekvensutredningene oppdaterte med følgende alternativer:

- Referansealternativ (0-alternativ) – iht. nye føringer i M-1941 den 06.02.2025.
- Alternativ 1 – tilsvarer 0-alternativet før den 06.02.2025.
- Alternativ 2 – tiltaket, som er landet gjennom silinger (se planbeskrivelsen).

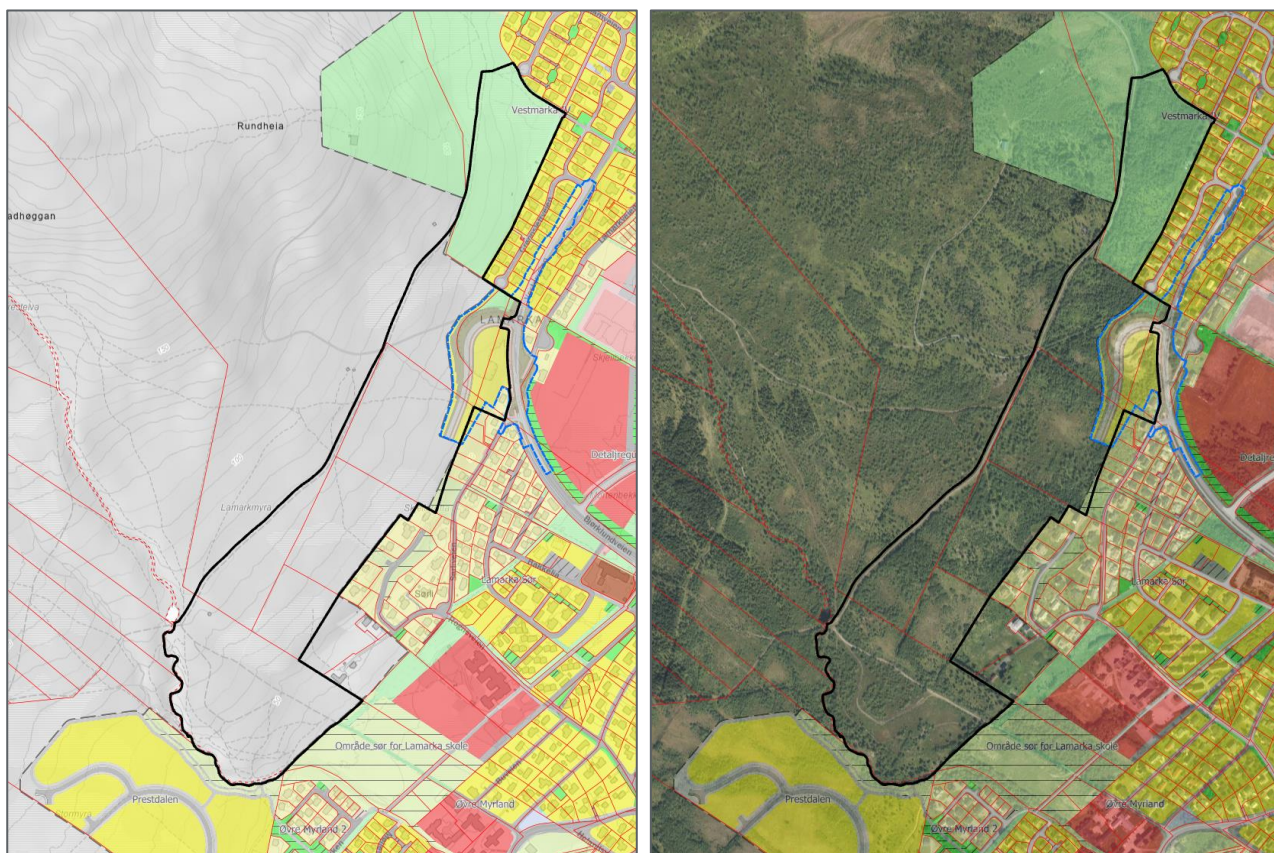
2.2 Referansealternativ

Referansealternativet (0-alternativet) beskriver den sannsynlige utviklingen av området dersom planen og tiltaket ikke blir gjennomført (*figur 2-1*). 0-alternativet brukes som sammenlikningsgrunnlag for å vurdere hvilken konsekvens områdereguleringen vil ha.

Referansealternativet (0-alternativet) omfatter nåværende situasjon og miljøtilstand innenfor planområdet. Det er et bilde av dagens situasjon, basert på eksisterende kunnskap.

Endring i reguleringsplan for detaljregulering Bjørklundveien/Vesterveien, vedtatt 31.08.2023, faller innenfor planområdet i øst. Her pågår det detaljprosjektering og det foreligger planer om utbygging. Denne reguleringsplanen inkluderes derfor i 0-alternativet.

I nord er det avsatt et areal til park i reguleringsplanen Vestmarka IV fra 1979 (grønt areal i *figur 2-1*). Denne planen ansees ikke som relevant, da kommunedelplan Byplan Sortland – Blåbyen 2015 – 2027 gjelder foran denne. Sør for planområdet gjelder reguleringsplanen *Prestdalen* fra 2010. Planen er mer enn 15 år og dermed utelatt fra 0-alternativet. For øvrig er reguleringsplanene tilgrensende planområdet langt på vei ferdig utbygde.

Figur 2-1. Referansealternativet (0-alternativet) – nåværende situasjon innenfor planområdet (svart linje). Gjeldende reguleringsplaner i og tilgrensende planområdet (Kartverket WMS). Kun reguleringsplanen for Bjørklundveien/Vesterveien (markert med blå stiplet linje) er inkludert i 0-alternativet. Eiendomsgrenser (røde linjer).

2.3 Alternativer

Alternativ 1

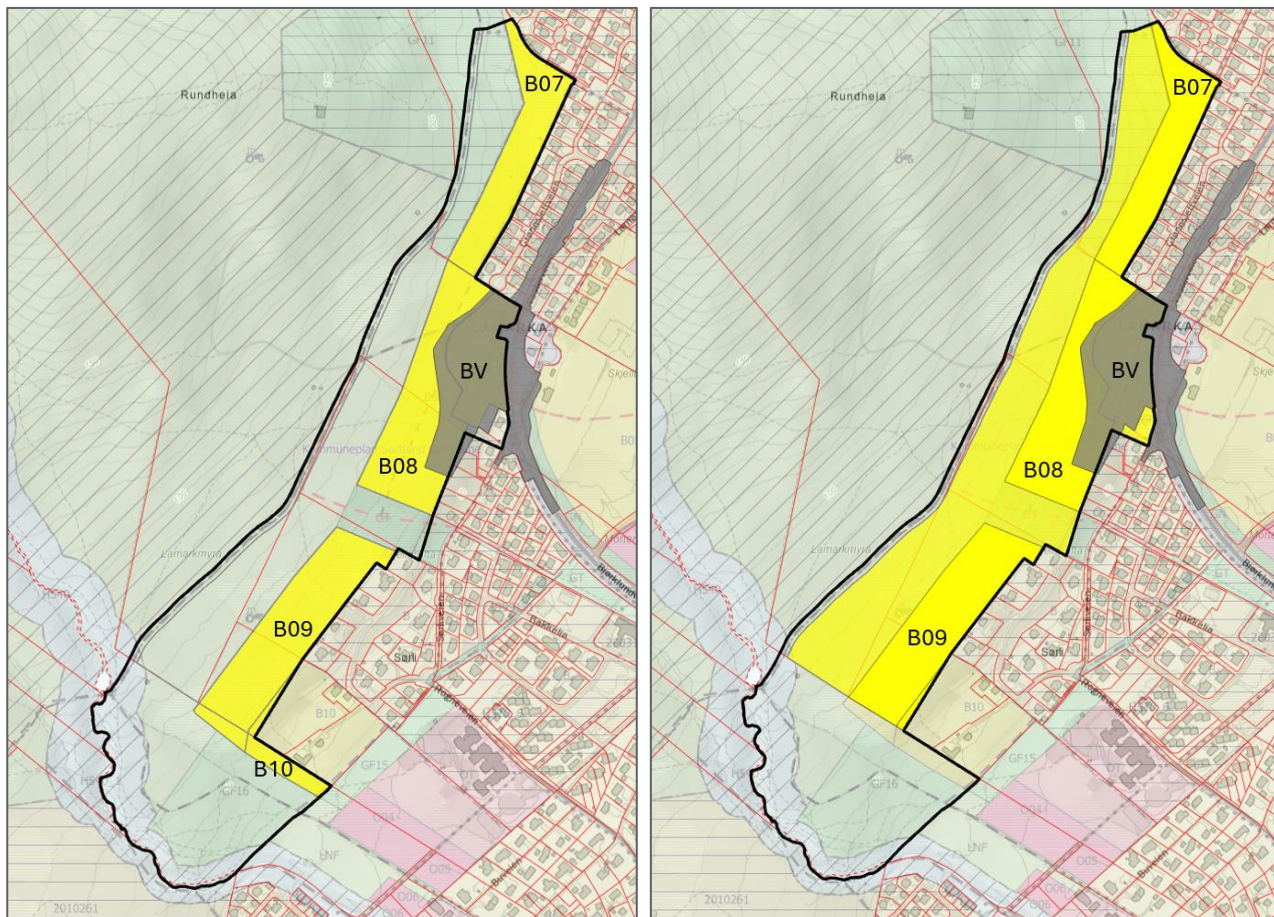
Alternativ 1 omfatter nåværende situasjon innenfor planområdet (0-alternativet). I tillegg er arealdisponering i kommunedelplanen: Byplan Sortland – Blåbyen 2015 - 2027 (*figur 2-2*) inkludert. Byplan Sortland hjemler totalt ca. 80 dekar areal til utbygging i planområdet: avsatt til framtidig boligbebyggelse i B07, B08 og B09.

(I Byplan Sortland er det også avsatt et areal på ca. 3 dekar som inngår i B10 og 1 dekar som inngår i B09, inne på eiendom gnr. 15 bnr. 2 sør i planområdet.)

Alternativ 2

Alternativ 2 omfatter alternativ 1 (unntatt boligformålet på eiendom gnr. 15 bnr. 2). I tillegg er arealet avsatt til ny boligbebyggelse utvidet opp til lysløypa. Arealet som tillates utbygd er utvidet med ca. 85 dekar sammenholdt med alternativ 1. I alternativ 2 er totalt 169 dekar avsatt til ny boligbebyggelse med tilhørende infrastruktur (figur 2-2).

Konsept og utbyggingssenario (alternativ 2) er landet gjennom silinger og bearbeidinger av alternativer underveis i planarbeidet. Dette er nærmere redegjort for i planbeskrivelsen.

Figur 2-2. Alternativ 1 med nåværende situasjon i planområdet inkl. arealdisponeringen i kommunedelplan: Byplan Sortland (t.v.). Reguleringsplanen Bjørklundveien/Vesterveien (BV) er videreført fra 0-alternativet. Alternativ 2 med arealer avsatt til boligbebyggelse, utvidet opp til lysløypa (t.h.). Byplan Sortland ligger i bakgrunnen og eiendomsgrenser = røde linjer.

2.4 Utredningsområde

Konsekvensutredningen omfatter alle områder som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen (**tiltaksområdet**), samt en sone rundt, hvor man kan forvente at utbyggingen ev. vil påvirke landbruket i anleggs- og driftsfasen (**influensområdet**). Tiltaksområdet og influensområdet utgjør til sammen **utredningsområdet**. Varslet plangrense og planområde lå til grunn for befarings og fastsetting av utredningsområdet. Gitt at varslet planområde utgjorde 802 dekar, ble dette ansett til å tilsvare utredningsområdet.

Endelig plangrense, som innebærer et betydelig redusert planområde, ligger til grunn for vurdering av påvirkning og konsekvens. **Planområdet** for Rundheia og Lamarkbakken tilsvarer reguleringsplanenes formelle grense, og sikrer tilstrekkelig areal til gjennomføring av tiltaket. Planområdet omfatter tiltaksområdet, mens store deler av influensområdet og utredningsområdet ligger utenfor endelig planområde.

2.5 Metode for utredning av fagtema landbruk

2.5.1 Definisjoner

Naturressurser omfatter i utgangspunktet ressurser fra både jordbruk, reindrift, utmark, fiskeri og berggrunn/løsmasser (mineralressurser). Denne utredningen er begrenset til å gjelde **jordbruk** og **utmark**. Videre er utmark begrenset til å gjelde beiteområder/utmarksbeite, da det ikke foregår (vesentlig) jakt og fiske innenfor utredningsområdet. Utredningsområdet utgjør en liten del av et stort elgvald, men inntektene av elgjakten er uten næringsmessig betydning (informasjon mottatt fra grunneiere).

Under de ikke-prissatte konsekvensene, jf. Håndbok V712, ser en på naturressurser ut fra samfunnets interesser og behov for ha ressursgrunnlaget tilgjengelig for framtiden. Det gjelder både som grunnlag for sysselsetting, verdiskapning og av hensyn til samfunnssikkerhet. Vurderingen omfatter både mengde og kvalitet på ressursen. I henhold til Håndbok V712 behandles **skogbruk** under prissatte konsekvenser. Det drives ikke skogbruk innenfor utredningsområdet, og det gis derfor kun en enkel omtale av temaet i denne konsekvensutredningen for landbruk.

2.5.2 Datainnsamling

Registreringer

Eksisterende kunnskap om utredningsområdet er innhentet fra aktuelle databaser og arealplaner. Detaljert kunnskap er innhentet gjennom feltbefaring utført av naturforvalter Herbjørg Arntsen den 01.07.2021. Varslet planområde med tilgrensende arealer ble befart. Videre er det innhentet informasjon fra grunneiere og det er gjennomført medvirkningsprosess med innspill fra brukergrupper, kontakt med lokale myndigheter, organisasjoner og ressurspersoner. For detaljert oversikt se eget dokument «Planprosess og medvirkning».

Innhentet kunnskap om området vurderes som tilstrekkelig for vurdering av tiltakets konsekvenser for landbruket.

Registreringskategorier

Naturressurser inkluderer flere ulike fagfelt og registreringskategorier. I denne rapporten er jordbruk og utmark relevante registreringskategorier (*tabell 2-1*).

Tabell 2-1. Registreringskategoriene jordbruk og utmark, under fagtema naturressurser (V712 - Statens vegvesen)

Registreringskategori	Forklaring
Jordbruk	Alt jordbruksareal, dvs. fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. I tillegg registreres og vurderes dyrkbar jord.
Reindrift	Her inngår beiteområder fordelt på årstidsbeiter, kalvingsområder, trekkleier, flyttleier, faste installasjoner/anlegg, oppsamlingsområder og andre viktige funksjonsområder og samvirkning mellom disse
Utmark	Dette gjelder beiteområder (utmarksbeite) for husdyr, og viktige områder for vilt som jaktressurs og ferskvannsfiske i næringssammenheng.
Fiskeri	Her inngår gyte- og oppvekstområder for høstbare arter i kystvann inkludert strømningsforhold i sjøen. I tillegg inngår fiskeplasser for aktive og passive redskaper, andre viktige ressursområder i sjø og kaste- og låssettingsplasser.
Vann	Vann som naturressurs omfatter eksisterende og framtidige kilder for uttak av drikkevann, vann til næringsformål (begge senere omtalt med fellesbetegnelsen drikkevann) og større grunnvannsreservoar (akvifer).
Mineralressurser	Disse inndeles i fem ulike grupper: industrimineraler, naturstein, byggeråstoffer (fra fast fjell og løsmasser), metalliske malmer og energimineraler. Disse gruppene inngår i kategoriene forekomster, prospekter og områder med tildelte utvinningsretter ut fra hvor omfattende lokaliteten er undersøkt.

Inndeling i delområder

På grunnlag av innsamlet kunnskap er planområdet delt inn i enhetlige delområder, basert på registreringskategoriene i (tabell 2-1).

Tabell 2-1. Registreringskategoriene jordbruk og utmark, under fagtema Med enhetlig menes områder som har en tilnærmet lik funksjon, karakter og/eller verdi. Det er redegjort nærmere for inndeling av delområder i kapittel 3.2.1.

2.5.3 Vurdering av verdi

Alle delområder er verdivurdert, og fremstilt på verdikart. I verdivurderingen benyttes en fem-trinns skala fra ubetydelig til svært stor (figur 2-3).

Figur 2-3. Skala for vurdering av verdi (Håndbok V712 – Statens vegvesen).

Verdivurderingene er foretatt i henhold til de fagspesifikke kriteriene i Håndbok V712 (tabell 2-2).

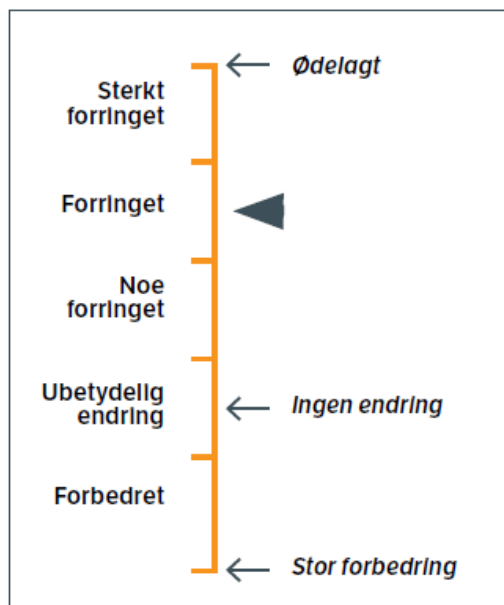
Tabell 2-2. Verdikriterier for fagtema naturressurser – registreringskategoriene jordbruk og utmark (Håndbok V712 – Statens vegvesen). Delkategorier som er tonet i ned i grått, er ikke til stede i utredningsområdet.

Reg. - kat.	Del-kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Jordbruk	Jordbruksareal med jordsmonnkart		Jordressursklasse 3 med store driftsmessige begrensninger. Jordressursklasse 4	Jordressursklasse 2 med store driftsmessige begrensninger. Jordressursklasse 3 uten store driftstekniske begrensninger.	Jordressursklasse 1 med store driftsmessige begrensninger. Jordressursklasse 2 uten store driftstekniske begrensninger.	Jordressursklasse 1 uten store driftstekniske begrensninger.
	Fulldyrka jord uten jordsmonnkart			Organisk jord eller jordeckt, tungbrukt.	Jordeckt, lettbrukt og mindre lettbrukt.	
	Overflatedyrka jord eller innmarksbeite uten jordsmonnkart		Grunnlendt eller organisk jord.	Jordeckt.		
	Dyrkbar jord		Organisk jord. Jordeckt, ikke tidligere dyrka, som enten er tørkesvak eller ikke selvdrenert, eller er selvdrenert og blokkrik eller svært blokkrik.	Jordeckt, tidligere dyrka. Jordeckt, ikke tidligere dyrka, som er selvdrenert og ikke blokkrik.		
Utmark	Utmarksbeite	Mindre godt beite	Godt beite med middels utnyttelsesgrad.	Svært godt beite med stor utnyttelsesgrad.		
	Jakt og ferskvannsfiske	Uten næringsmessig betydning	Jakt- og/eller fiskeressurser med en viss	Jakt- og/eller fiskeressurser med stor næringsmessig betydning.	Spesielt viktig jakt eller fiskeressurser (eks nasjonalt)	

			næringsmessig betydning.		viktige laksevassdrag).	
--	--	--	--------------------------	--	-------------------------	--

2.5.4 Vurdering av påvirkning

Vurdering av påvirkning er foretatt for alle de verdivurderte delområdene. Skalaen for påvirkning er glidende og går fra sterkt forringet til forbedret (figur 2-4).

Figur 2-4. Skala for vurdering av påvirkning (Håndbok V712 – Statens vegvesen).

Vurdering av påvirkning er foretatt i henhold til veiledningen i håndbok V712 (tabell 2-3).

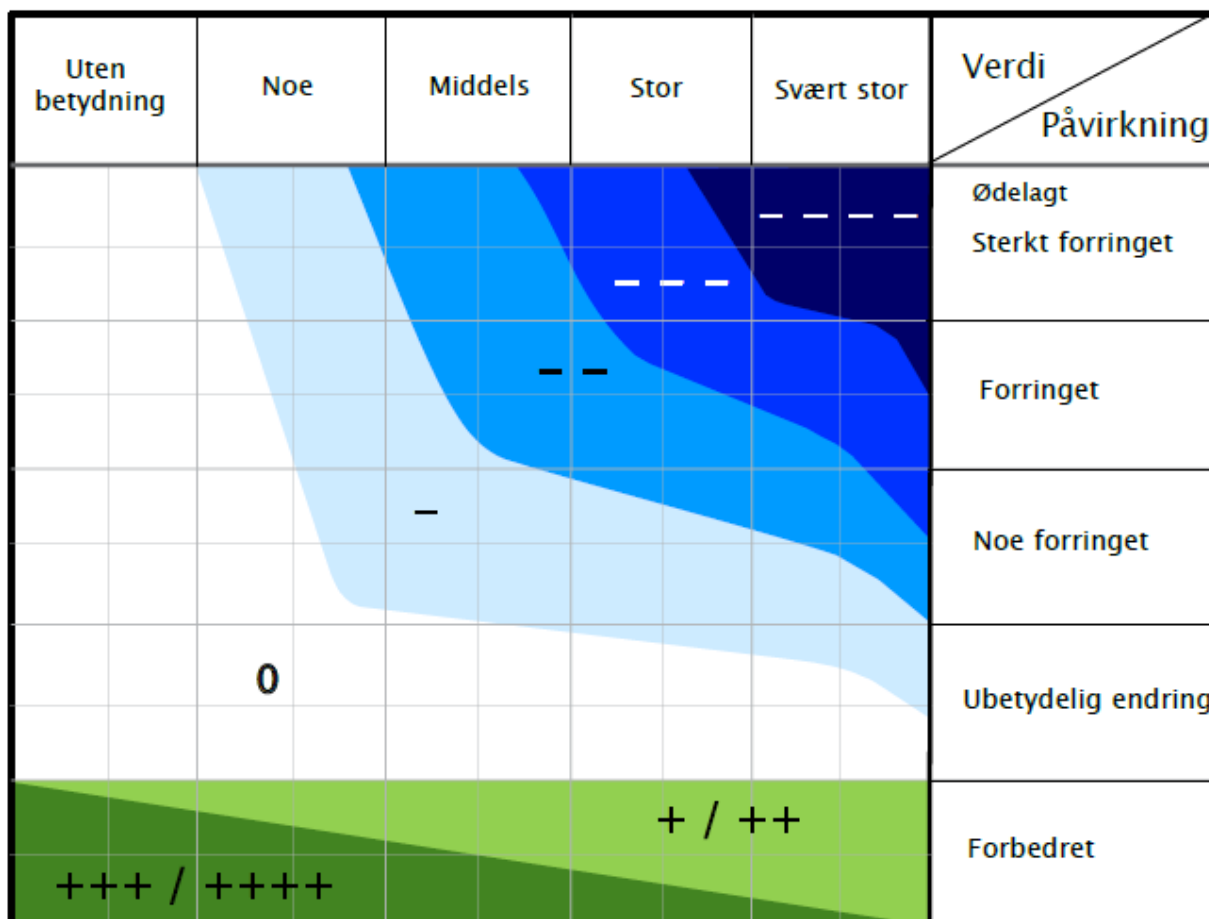
Tabell 2-3. Veiledning for påvirkning av jordbruk og utmark (V712 - Statens vegvesen).

	Ødelagt/ sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Ubetydelig endring	Forbedret
Jordbruk	Betydelig areal forslås omdisponert. Utbyggingsforslaget berører kjerneområde for landbruk eller et stor, sammenhengende jordbruksområde slik at det i stor grad reduserer mulighetene til effektiv utnyttelse av jordbruksareal.	Større areal foreslås omdisponert. Utbyggingsforslaget berører sammenhengende jordbruksområde av noe størrelse slik at det reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av jordbruksareal.	Mindre omdisponering foreslås. Berører et mindre og isolert jordbruksareal.	Jordbruksareal/ jordbruksressurser berøres ikke, eventuelt kun noe dyrkbar jord.	Bedret arrondering. Der det ligger til rette for å slå sammen dyrka jord til større enheter etter anlegg. Forbedret tilgjengelighet.
Utmark	Arealbeslag eller fragmentering som fjerner muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre eller andre effekter som fjerner mulighetene for næringsmessig	Arealbeslag eller fragmentering som i betydelig grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre eller andre effekter som i betydelig grad reduserer mulighetene	Arealbeslag eller fragmentering som i noen grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder. Fragmentering, vandringshindre eller andre effekter som i noen grad reduserer mulighetene for	-	Bedret arrondering av beiteområder. Reduksjon av påkjørselsrisiko for beitedyr. Bedrete forhold utøvelse av jakt og fiske (fjerning av vandringshindre, tilretteleggingstiltak for fiskeoppgang.

	utnyttelse av jakt og fiske.	for næringsmessig utnyttelse av jakt og fiske.	næringsmessig utnyttelse av jakt og fiske.		
--	------------------------------	--	--	--	--

2.5.5 Vurdering av konsekvens

Konsekvensen for delområdene vurderes på en skala fra 4 minus til 4 pluss, se matrisen i figur 2-5. I denne matrisen utgjør verdiskalaen x-aksen, og påvirkningsskalaen y-aksen.

Figur 2-5. Konsekvensvifta. Konsekvensen for et delområde framkommer ved å sammenstille verdien med påvirkningen som tiltaket vil medføre (Håndbok V712 – Statens vegvesen).

Tabell 2-4. Veiledning for konsekvensvurdering av delområder (Håndbok V712 – Statens vegvesen).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

I kapittel 7 er det foretatt en samlet konsekvensvurdering. Delområdenes konsekvensgrader oppsummeres i tabell, og samlet konsekvensgrad for alternativet angis. Den samlede konsekvensgraden er begrunnet tekstlig, slik at det kommer tydelig frem hva som ligger til grunn for vurderingen.

3 Vurdering av verdi

3.1 Karakteristiske trekk ved området

Landbruket i Sortland kommune

Figur 3-1. Sortland kommune, oversiktskart (Google Map 2021)

Som landbrukseiendom regnes eiendom med mer enn 35 dekar dyrka mark (fulldyrka og overflatedyrka) og/eller mer enn 100 dekar totalt areal. I 2023 var det registrert 766 landbrukseiendommer i Sortland kommune (SBB – Tabell 11950) med et samlet areal på 402400 dekar (tabell 3-1). Knappt 7 % av landbrukseiendommene er registrert som jordbruksareal (dyrka jord og innmarksbeite).

Varslet planområde utgjør ca. 802 dekar, og deler av tre landsbrukseiendommer er inkludert området (NIBIO - Gårdskart). Dette er relativt store eiendommer, men med lite av/uten jordbruksareal.

Totalstørrelsen på hver av eiendommene og totalt jordbruksareal innenfor hver av de tre eiendommene er:

	Total størrelse	Jordbruksareal
• Eiendom 15/1	10 093 da	32 da
• Eiendom 15/2	425 da	44 da
• Eiendom 15/879	546 da	0 da

Tabell 3-1. Areal på landbrukseiendommer i Sortland kommune i 2023 (SSB – Tabell 10206) og innenfor varslet planområde for de tre landbrukseiendommene samlet (NIBIO – Gårdskart).

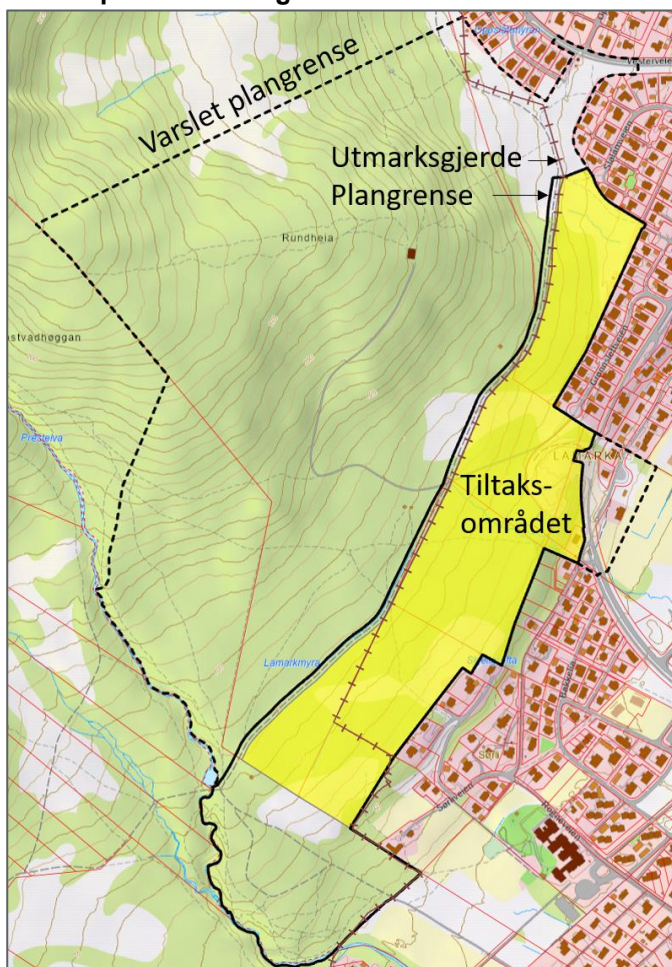
	Sortland kommune (da)	I varslet planområde (da)		
		I tiltaksområdet	Utenfor tiltaksområdet	Totalt
Alt areal	402 400			578
Jordbruksareal	26 600	-	-	-
Produktiv skog	50 800	27	115	142
Uproduktiv skog	163 700	44	345	389
Åpen fastmark	80 100	-	-	-
Våtmark (myr uten skog)	61 300	9	38	47
Bart fjell, breer og ferskvann	15 100	-	-	-
Bebyggd areal, veier mv.	4 800	-	-	-

Øvrig areal, 225 dekar, innenfor varslet planområde ligger til eiendommer som ikke defineres som landbrukseiendommer.

Verdiskapningen fra jordbruket målt i bruttoprodukt er beregnet til 1 416 milliarder kroner for Nordland fylke i 2022. Sysselsettingstall viser at det til sammen ble brukt 2 250 årsverk à 1 845 timer i Nordland i 2022, en nedgang på ca. 8 % fra 2018 (Knutsen m.fl. 2024). Melkeproduksjon (ku og geit) utgjorde 55 % av samlet verdiskapningen jordbruket i Nordland i 2022. Deretter følger saueholdet som utgjorde 21 % og storfekjøttproduksjon som utgjorde 12 %.

I 2023 var det 65 jordbruksbedrifter i Sortland kommune, en nedgang de siste årene fra 68 i 2018 (SSB – Tabell 11950). Verdiskapning fra jordbruket i kommunen er beregnet til 47 millioner kroner i 2022 (Knutsen m.fl. 2024), hvor saueholdet utgjorde 17 millioner. Basert på verdiskapningen var Sortland kommune den 3. største kommunen for sauehold i Nordland fylke i 2022.

Varslet planområde og tiltaksområdet

Figur 3-2. Varslet planområde, utgjør ca. 802 dekar.

Planområdet ligger ca. 2 km sørøst for Sortlandsbrua, i en østvendt åsside i randsonen av Sortlandsmarka. Arealet er omkranset av et ås- og fjellandskap i vest, og eksisterende boligbebyggelse i forkant mot øst.

Varslet planområde ligger i sin helhet under skoggrensa, og er for det meste dekket av lauvskog i varierende tetthet. Ulike lyngarter dominerer store deler av arealet. Mer gress og urter i partier langs lysløype og langs vei til Telenormast på Rundheia.

Innenfor utmarksgjerdet er deler av arealet preget av gjengroing. Delvis med myr.

Området er tilrettelagt for rekreasjon og friluftsliv med lysløype gjennom varslet planområde og gapahuker. Det er et rikt nett av stier på kryss og tvers i området.

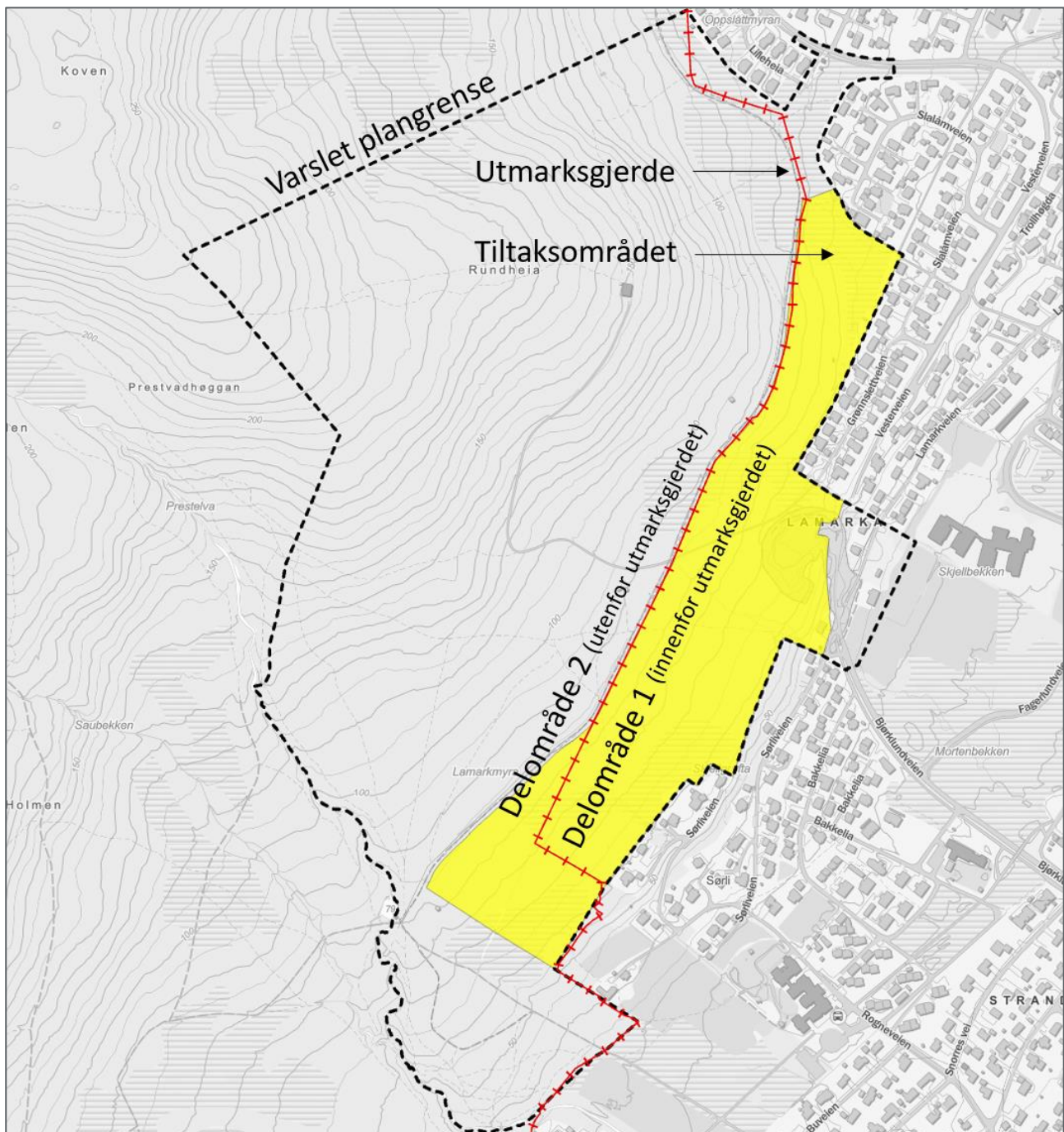
Varslet planområde er tilgjengelig til fots, ski og sykkel fra både sør og nord, og boligområdene i øst.

Tiltaksområdet ligger i sin helhet nedenfor lysløypa og i hovedsak innenfor utmarksgjerdet.

3.2 Verdivurdering av delområder

3.2.1 Generelt

Som det framgår av kapittel 2.5.2 er jordbruk og utmark relevante registreringskategorier i denne rapporten. Utmarksgjerdet er i stor grad oppført parallelt med lysløypa og utgjør en fysisk barriere for beitedyr som ferdes i området. Det er derfor skilt mellom arealet innenfor (**delområde 1**) og utenfor (**delområde 2**) utmarksgjerdet ved verdivurdering av jordbruk og utmark (figur 3-3).

Figur 3-3. Varslet plangrense, utmarksgjerde, planlagt tiltaksområde, delområde 1 og delområde 2.

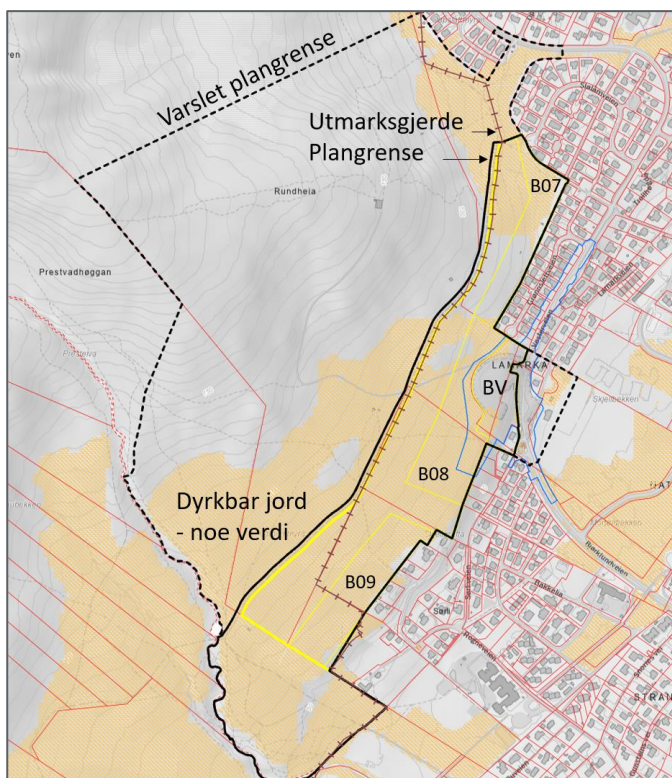
3.2.2 Jordbruk

Jordbruksareal

Jordbruksareal er sterkt kulturpåvirket mark, med permanent vegetasjonsdekke (eng/beite) eller periodisk vegetasjonsdekke (åker). Det skilles mellom 3 klasser: fylldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite (NIBIO - Kilden). Det er ikke jordbruksareal innenfor varslet planområde, og heller ikke tidligere jordbruksarealer som er tatt ut av drift. Arealene som reguleres til framtidig boligbebyggelse grenser heller ikke inntil jordbruksareal i nærområdet.

Dyrkbar jord

Deler av de lavereliggende arealene er registeret som dyrkbar jord med noe verdi (figur 3-4). Dyrkbar jord er arealer som ved oppdyrking kan bearbeides slik at de vil holde kravene til fulldyrka jord, samt holder kravene til jordkvalitet for plantedyrking. Datasettet er etablert med en teoretisk avledning fra det gamle markslagskartet (NIBIO - Kilden). «Noe verdi» er den laveste verdikategorien for jordbruk iht. Håndbok V712 (tabell 2-2).

Figur 3-4. Arealer som er registret med dyrkbar jord innenfor utredningsområdet (NIBIO - Kilden). Tiltaksområdet = gul linje. Deler av arealet er regulert til boligformål (B07, B08 og B09) i kommunedelplan "Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027".

Det anses som lite sannsynlig at arealene med dyrkbar jord opparbeides til dyrka mark, med en beliggenhet i utmarka over eksisterende og eventuelt framtidige boligområder. I tillegg er deler av arealet relativt bratt.

Arealene består i dag av blåbærbjørkeskog, lav og lyngrik bjørkeskog, og fattig sumpskog (NIBIO - Kilden) på morenemateriale og forvitningsmateriale (NGU - Kart på nett).

Verdi

Basert på at det ikke er tidligere og/eller eksisterende dyrka mark i varslet planområdet, samt at den dyrkbare jorda kun har noe verdi og er lite tilgjengelig vurderes utredningsområdet til å ha **ubetydelig - noe verdi for jordbruk**. Dette gjelder både for innenfor (delområde 1) og utenfor (delområde 2) utmarksgjerdet.

Uten betydning

Noe

Middels

Stor

Svært stor

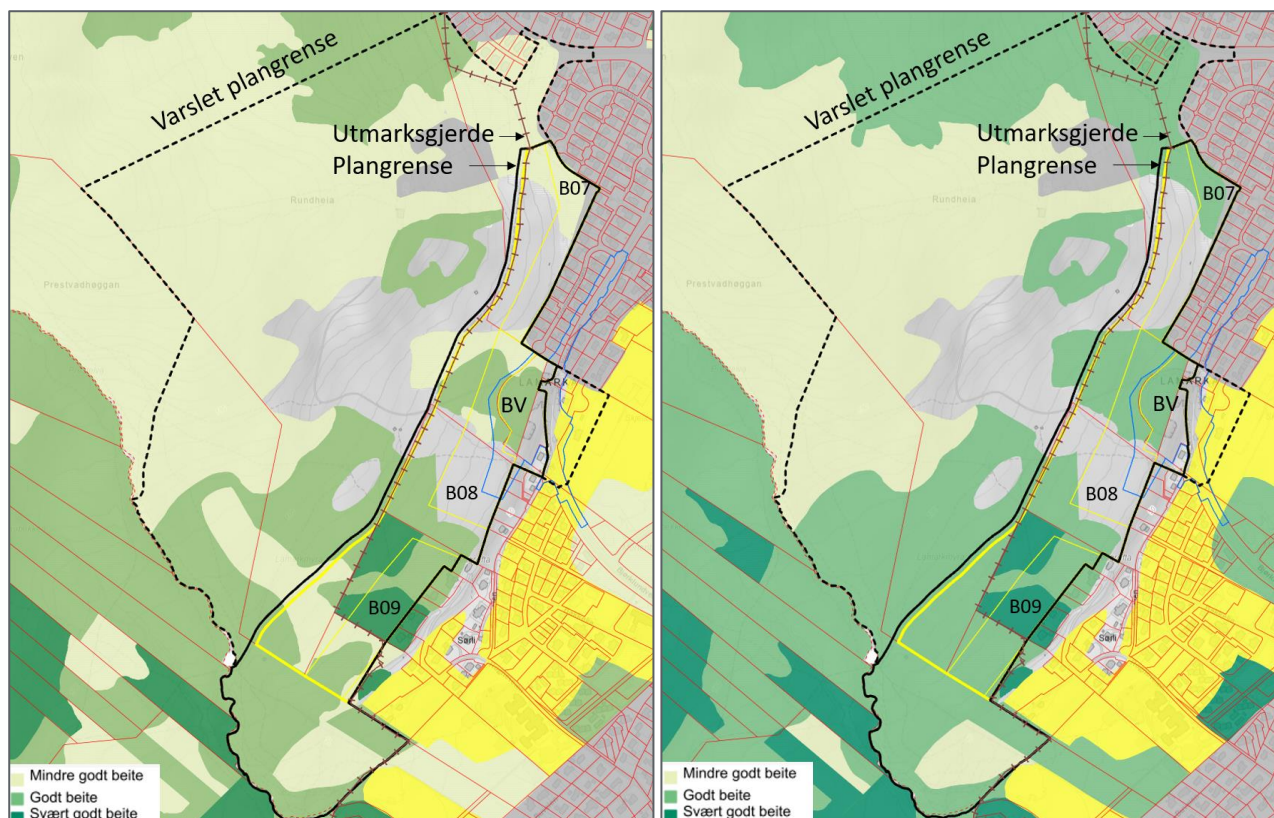
3.2.3 Utmarksbeite

Sortland beitelag har et tilgjengelig areal på ca. 140 km² (NIBIO - Kilden). Det meste av varslet planområde, som er ca. 802 dekar stort, ligger innenfor beitelagets areal. Beitelaget har sau og storfe på beite i utmarka. I 2023 ble 3907 sau og lam, samt 241 storfe slept (NIBIO - Kilden). Innenfor utredningsområdet tilhører de fleste sauene eiendom 15/1, i tillegg er det sporadisk sauer fra 3-4 andre gårdsbruk innom.

Sortland beitelag har et tilgjengelig areal på ca. 140 km² og i 2023 ble det slept 3907 sau og lam på beite. Det gir en tetthet på 28 dyr/km². Det er ukjent hvor mye av de 140 km² som er nyttbart beite. Nyttbart areal vil variere mye, men i gjennomsnitt er 45 % av norsk utmark nyttbart areal (Nortura 2019) - situasjonen i utredningsområdet er omtrent som dette. Nyttbart areal klassifiseres som godt og svært godt beite. Gitt at 45 % er representativt for Sortland beitelag, er andelen nyttbart areal 63 km² med en tetthet på 62 dyr/km².

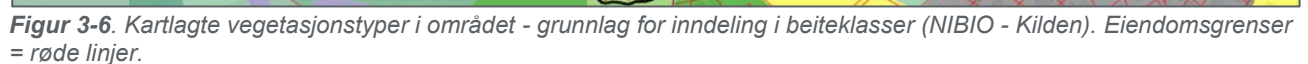
På befarig i området 01.07.2021 ble det observert betydelig mengder sau og lam i og langs eksisterende lysløype (figur 3-9). Noe sau også i øvrig terreng. Dyrene framstod med stor tamhetsgrad, uredde for brukere av marka og til dels kontaktsøkende. Storfe ble ikke observert.

Kvaliteten beitet innenfor utredningsområdet ble kartlagt i 1995 og delt inn i 3 beiteklasser: mindre godt, godt og svært godt (figur 3-5). Grunnlaget for inndelingen er innholdet av beiteplanter i de forskjellige vegetasjonstypene og hovedtrekkene i beitevanene til sau og storfe (figur 3-5). Oppsummert utgjør de lavereliggende delene av planområdet i sør god beite, og de høyereliggende delene mindre godt beite.

Figur 3-5. Kartlagt beite for sau (t.v.) og storfe (t.h.) (NIBIO - wms - Vegetasjon). Tiltaksområdet = gul linje. Deler av arealet er regulert til boligformål (B07, B08 og B09) i kommunedelfplan "Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027". Eiendomsgrenser = røde linjer.

Det er snart 30 år siden kvaliteten på beitet ble kartlagt av NIBIO. I forbindelse med planarbeidet er arealene kartlagt iht. NiN-metodikken som grunnlag for Konsekvensutredning Naturmangfold, og nærmere beskrivelse av de ulike naturtypene og status på disse per i dag er beskrevet der. I henhold til NiN-metodikken er arealene med godt beite registret som boreal hei, naturbeitemark og hagemark.

Utenfor utmarkgjerdet (delområde 2) kan man stedvis se at bunnsjiktet av vegetasjonen er preget av beite – området framstår likevel totalt sett med lite til moderat beitetrykk. Det er hovedsakelig spor etter beiting på prefererte arter i det meste av delområde 2. Akkurat langs lysløypa ble det på befaring i 2021 stedvis registrert høyt beitetrykk, men det var vanskelig skille hva som skyldes sau på beite og hva som er årsaket av menneskelig ferdsel.

2025-09-17 | Side 25 av 43

Figur 3-7. Utsikt over den sørlige delen av utredningsområdet hvor deler av arealet er registret med godt beite i 1995 (Foto: Fotograf Torgeir Sørensen AS 2021).

Figur 3-8. Flyfoto hvor arealene registret med «svært godt» beite (hagemarkskog) markert med stiplet linje i iht. 2023 t.v og 2023 t.h. Synliggjør pågående gjengroing (Norge i Bilder).

Figur 3-9. Sau og lam i og langs eksisterende lysløype i planområdet (Norconsult, 01.07.2021).

Verdi

Beitet i deler av utredningsområdet, både innenfor utmarksgjerde (delområde 1) og utenfor utmarksgjerdet (delområde 2) er registrert som godt.

Delområde 1 er ikke benyttet til beite på minst 15 år og det er preget av gjengroing. I dag har det ingen verdi som utmarkbeite da det ikke er i bruk, men pga. historisk og potensiell bruk vurderes området til å ha **ubetydelig - noe verdi som utmarksbeite**.

Delområde 2 er vurdert totalt sett lite til moderat beitetrykk, samt høy utnyttelsesgrad langs lysløype. Med gitte verdikriterier i tabell 2-2, lander delområde 2 på godt beite med middels utnyttelsesgrad. Området vurderes derfor til å ha **noe verdi som utmarksbeite**.

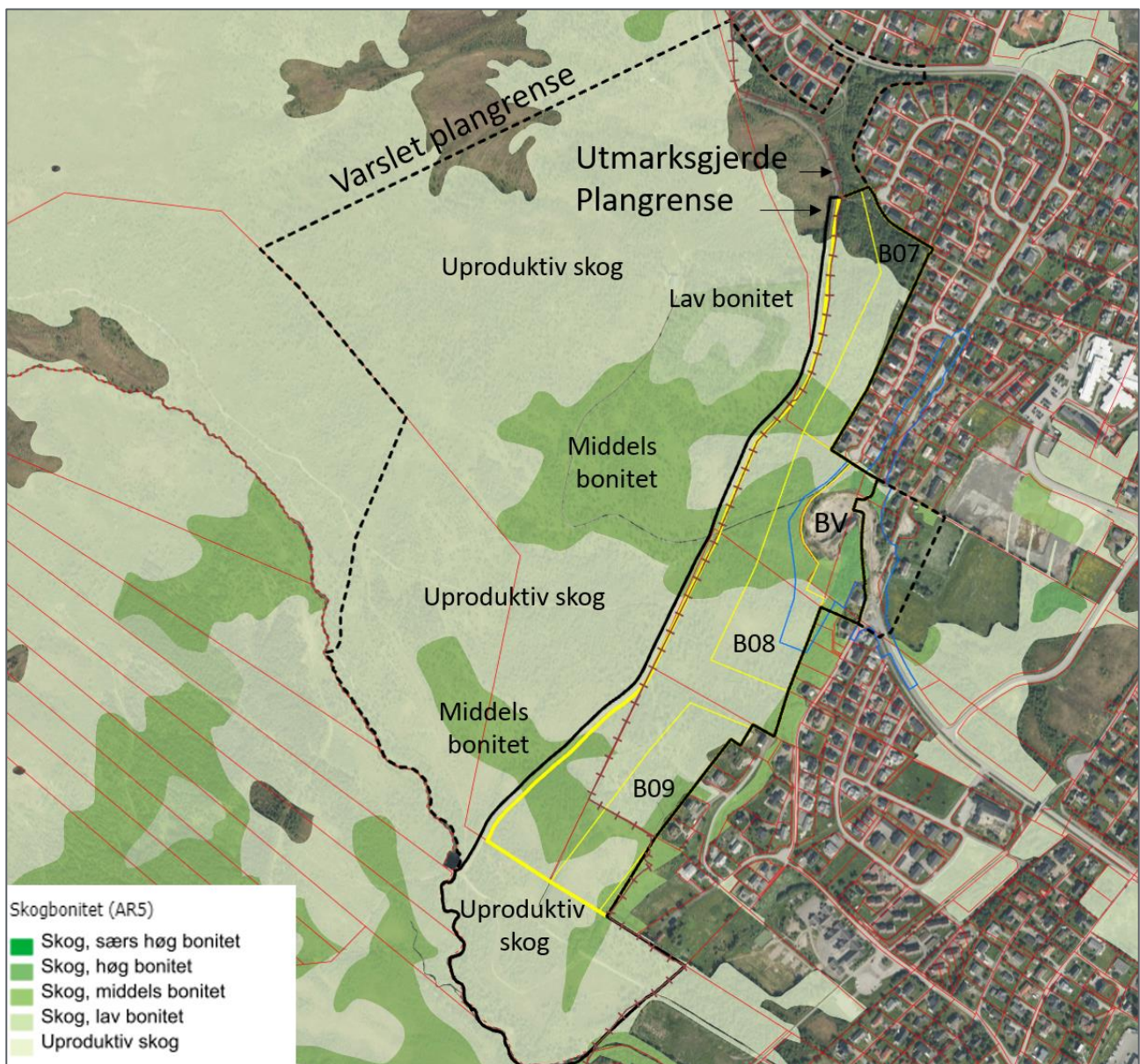

3.2.4 Skogbruk

Hele utredningsområdet er mer eller mindre dekt av skog (figur 3-9). Med unntak av et granplantefelt utgjør dette lauvskog på impediment (uproduktiv skog) eller middels bonitet (figur 3-10, 3-11 og 3-12). Det finnes ikke skogbruksplaner for arealene innenfor utredningsområdet, og drives ikke skogbruk innenfor området.

Figur 3-10. Utsikt mot utredningsområdet, ovenfor bebyggelsen, som er mer eller mindre skogkledt (Foto: Fotograf Torgeir Sørensen AS 2021).

Figur 3-11. Planområdet er dekket av uproduktiv og skog på middels bonitet, basert på skogbonitet AR5 (NIBIO - wms - AR5). Tiltaksområdet = gul linje. Deler av arealet er regulert til boligformål (B07, B08 og B09) i kommunedelplan "Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027". Eiendomsgrenser = røde linjer.

Verdi

Basert på skogens beskaffenhet, bonitet og at det ikke drives skogbruk innenfor utredningsområdet vurderes området til å ha **ubetydelig verdi for skogbruk**.

Dette gjelder både for innenfor (delområde 1) og utenfor (delområde 2) utmarksgjerdet.

Uten betydning

Noe

Middels

Stor

Svært stor

Figur 3-12. Skogen i varslet planområde (Norconsult, 01.07.2021), registrert som uproduktiv (NIBIO – Kilden).

Figur 3-13. Skogen midt i varslet planområde (Norconsult, 01.07.2021), registrert som middels bonitet (NIBIO – Kilden).

3.3 Oppsummering – verdi

I *tabell 3-2* er verdiene for delområdene i planområdet og influensområdet oppsummert. Kriteriene i *tabell 2-2* ligger til grunn for vurderingene.

Tabell 3-2. Oppsummering av verdier for delområdene, fagtema landbruk.

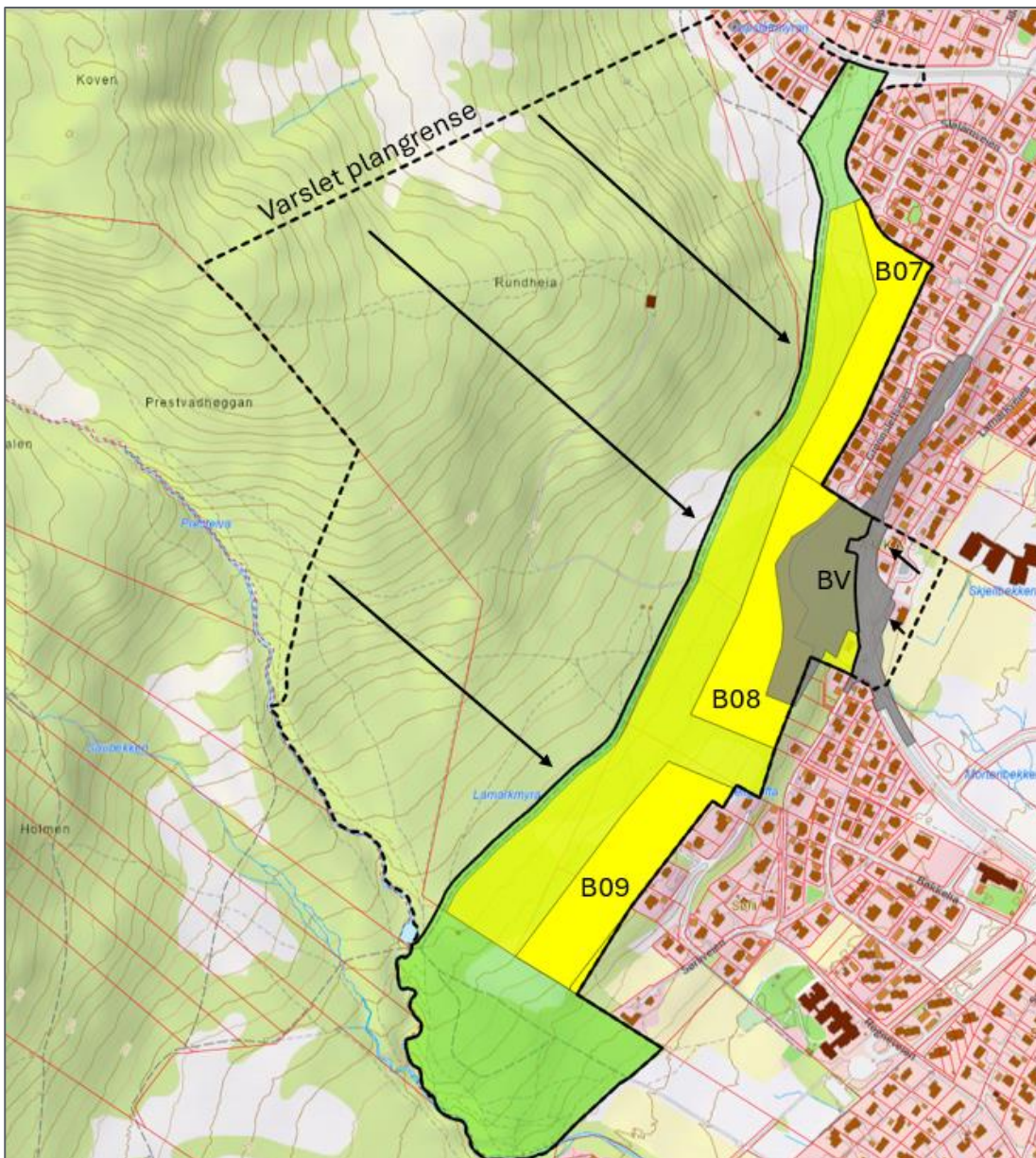
Delområde	Beskrivelse	Verdi
Jordbruk – delområde 1	Det er ikke jordbruksareal i området. Deler av de området er registeret som dyrkbar jord med noe verdi.	Ubetydelig - Noe verdi
Jordbruk – delområde 2	Det er ikke jordbruksareal i området. Deler av de laveliggende arealene er registeret som dyrkbar jord med noe verdi.	Ubetydelig - Noe verdi
Utmarksbeite – delområde 1	Arealet er ikke i bruk til utmarksbeite. Grenser opp mot noe verdi, pga. historisk og mulig bruk som beite.	Ubetydelig - Noe verdi
Utmarksbeite – delområde 2	Arealet har totalt sett lite til moderat beitetrykk, samt høy utnyttelsesgrad langs lysløype. Gjennomsnittlig har området et godt beite med middels utnyttelsesgrad	Noe verdi
Skogbruk – delområde 1	Området er dekt av lauvskog – uproduktiv skog og skog på middels bonitet. Det er ikke skogbruksplaner for området.	Ubetydelig verdi
Skogbruk – delområde 2	Området er dekt av lauvskog – uproduktiv skog og skog på middels bonitet. Det er ikke skogbruksplaner for området.	Ubetydelig verdi

4 Vurdering av påvirkning og konsekvens

4.1 Generelt

Varslet plangrense lå til grunn for befaring og utredningsområdet.

Endelig plangrense, som innebærer et betydelig redusert planområde ligger til grunn for vurdering av påvirkning og konsekvens. Se også kapittel 6 hvor skadereduserende tiltak er beskrevet. Arealbeslag av utmarksbeitet er i stor grad unngått ved å redusere planområdet.

Figur 4-1. Underveis i planarbeidet er planområdet redusert fra 802 dekar ved planvarsel, til 255 dekar. Kun areal nedenfor lysløypa reguleres til boligformål. Dette er en utvidelse av B07, B08 og B09 som er avsatt i kommunedelplan Byplan – Sortland. I tillegg er reguleringsplanen for sammenbindingen Bjørklundveien – Vesterveien (BV) markert i kartet. Lysløypa er beholdt ovenfor nytt boligformål. Friområde er beholdt i sør og turdrag er sikret i nord.

Veiledningen og kriteriene i *tabell 2-3* ligger til grunn for vurderingene av påvirkning, og konsekvensen framkommer ved bruk av konsekvensvifta i *figur 2-3*.

4.2 Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 0)

Påvirkning og konsekvens ved 0-alternativet er ikke oppgitt spesifikt under hvert enkelt delområde, slik som for alternativ 2. Dette fordi 0-alternativet med dagens situasjon vurderes til å ha ingen konsekvenser for landbruk. Utbygging innenfor reguleringsplanen for sammenbindingen *Bjørklundveien/Vesterveien* påvirker ikke landbruket.

I *tabell 4-1* er verdier, påvirkning og konsekvens for de ulike delområdene (0-alternativet) oppsummert.

Tabell 4-1. Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområdene (alternativ 0)

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Jordbruk – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Jordbruk – delområde 2	Ubetydelig - Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 2	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Skogbruk – delområde 1	Ubetydelig verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Skogbruk – delområde 2	Ubetydelig verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)

4.3 Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 1)

Påvirkning og konsekvens ved alternativ 1 er ikke oppgitt spesifikt under hvert enkelt delområde, slik som for alternativ 2. Dette fordi alternativ 1 med dagens situasjon og areal avsatt til ny boligbebyggelse (B07, B08 og B09) i kommunedelplan langt på vei åpner for utbygging innenfor tiltaksområdet.

Delområdene kommer ut i den lavere delen av verdi-skalaen. Alternativ 1 og alternativ 2 har kun mindre forskjell mht. påvirkning og konsekvens, når det gjelder landbruk. Vurderinger for alternativ 2, gjelder derfor langt på vei også for alternativ 1. Se nærmere redegjørelse og vurderinger av sammenstillinger og sammenligning av alternativ 1 og alternativ 2 i kapittel 7.

I *tabell 4-2* er verdier, påvirkning og konsekvens for de ulike delområdene (alternativ 1) oppsummert.

Tabell 4-2. Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområdene (alternativ 1).

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Jordbruk – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ødelagt/sterkt forringet	1 minus (-)
Jordbruk – delområde 2	Ubetydelig - Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ødelagt/sterkt forringet	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 2	Noe verdi	Noe forringet	Ubetydelig/1 minus (0/-)
Skogbruk – delområde 1	Ubetydelig verdi	Ødelagt/sterkt forringet	Ingen/ubetydelig (0)
Skogbruk – delområde 2	Ubetydelig verdi	Noe forringet	Ingen/ubetydelig (0)

4.4 Vurdering av påvirkning og konsekvens (alternativ 2)

4.4.1 Jordbruk

Delområde 1 – innenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Tiltaket medfører terrenginngrep med opparbeiding av arealet til boliger med tilhørende infrastruktur. Arealet innenfor utmarksgjerdet går tapt for eventuelt framtidig jordbruk.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **ødelagt/sterkt forringet**.

Konsekvens

Det er ikke dyrka mark innenfor delområdet. Den mulig dyrkbare marka er vurdert til å ha noe verdi. Totalt sett har delområdet arealet *ubetydelig* – *noe* verdi for jordbruk. Tiltaket medfører at delområdet blir **ødelagt/sterkt forringet**.

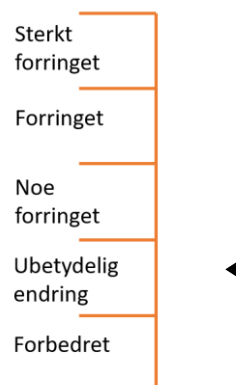
Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir **konsekvensgrad 1 minus (-)**.

Delområde 2 – utenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Omtrent 33 dekar av utmarka utenfor utmarksgjerdet sør i utredningsområde planlegges tatt i bruk til boligformål, og går dermed tapt for eventuelt framtidig jordbruk. Det er ikke noe jordbruksareal/dyrka mark som berøres, og kun dyrkbar jord med noe verdi.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **ubetydelig endring**.

Konsekvens

Det er ikke dyrka mark innenfor delområdet. Den mulig dyrkbare marka er vurdert til å ha noe verdi. Totalt sett har delområdet arealet *ubetydelig* – *noe* verdi for jordbruk. Tiltaket medfører at delområdet får **ubetydelig endring** for jordbruk.

Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir konsekvensgrad **ingen/ubetydelig (0)**.

4.4.2 Utmarksbeite

Delområde 1 – innenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Tiltaket medfører terrenginngrep med opparbeiding av arealet til boliger med tilhørende infrastruktur. Arealet innenfor utmarksgjerdet går tapt for eventuelt framtidig utmarksbeite.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **ødelagt/sterkt forringet**.

Konsekvens

Delområde 1 er ikke benyttet til beite på minst 15 år og det er preget av gjengroing. I dag har det ingen verdi som utmarksbeite da det ikke er i bruk, men pga. historisk og potensiell bruk er det vurdert til å ha ubetydelig - *noe verdi* som utmarksbeite. Tiltaket medfører at delområdet blir **ødelagt/sterkt forringet**.

Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir konsekvensgrad **ingen/ubetydelig (0)**.

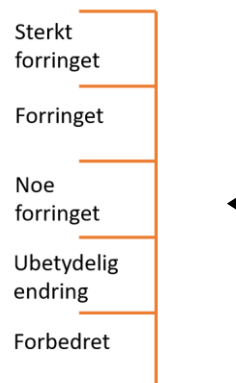
Delområde 2 – utenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Omtrent 33 dekar av utmarka utenfor utmarksgjerdet sør i utredningsområde planlegges tatt i bruk til boligformål, og går dermed tapt som utmarksbeite. Arealet er registret med godt beite og er i bruk i dag. Likevel utgjør dette bare en liten del av delområde 2.

Arealene rundt lysløypa som er vurdert til å ha høyest beitetrykk i dag, og der det ble observert desidert flest sauer på befaring, bli ikke bygd ned, og beitingen kan fortsette som i dag.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **noe forringet**.

Konsekvens

Delområde 2 er vurdert totalt sett lite til moderat beitetrykk, samt høy utnyttelsesgrad langs lysløype. Området vurderes derfor til å ha *noe verdi* som utmarksbeite. Tiltaket medfører at delområdet blir **noe forringet**.

Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir konsekvensgrad **1 minus (-)**.

4.4.3 Skogbruk

Delområde 1 – innenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Tiltaket medfører terrenginngrep med opparbeiding av arealet til boliger med tilhørende infrastruktur. Arealet innenfor utmarksgjerdet går tapt for eventuelt framtidig utmarksbeite.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **ødelagt/sterkt forringet**.

Konsekvens

Basert på skogens beskaffenhet, bonitet og at det ikke drives skogbruk innenfor delområdet vurderes delområdet til å ha *ubetydelig verdi* for skogbruk. Tiltaket medfører at delområdet blir *ødelagt/sterkt forringet*.

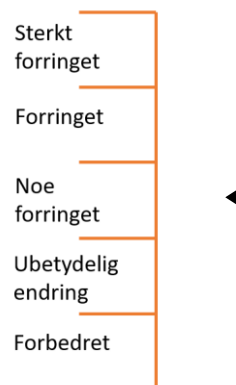
Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir konsekvensgrad **ingen/ubetydelig (0)**.

Delområde 2 – utenfor utmarksgjerdet

Påvirkning

Omtrent 33 dekar av utmarka utenfor utmarksgjerdet sør i utredningsområde planlegges tatt i bruk til boligformål, og går dermed tapt for eventuelt framtidig skogbruk. Arealet har noe skog - lauvskog på impediment (uproduktiv skog) eller middels bonitet, og utgjør bare en liten del av delområde 2.

Påvirkningsgraden settes på bakgrunn av dette til **noe forringet**.

Konsekvens

Basert på skogens beskaffenhet, bonitet og at det ikke drives skogbruk innenfor delområdet vurderes delområdet til å ha *ubetydelig verdi* for skogbruk. Tiltaket medfører at delområdet blir *noe forringet*.

Sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til figur 2-5, gir konsekvensgrad **ingen/ubetydelig (0)**.

4.5 Oppsummering – påvirkning og konsekvens (alternativ 2)

I tabell 4-3 er verdier, påvirkning og konsekvens for de ulike delområdene (alternativ 2) oppsummert.

Tabell 4-3. Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområdene (alternativ 2).

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Jordbruk – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ødelagt/sterkt forringet	1 minus (-)
Jordbruk – delområde 2	Ubetydelig - Noe verdi	Ubetydelig endring	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 1	Ubetydelig - Noe verdi	Ødelagt/sterkt forringet	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 2	Noe verdi	Noe forringet	1 minus (-)
Skogbruk – delområde 1	Ubetydelig verdi	Ødelagt/sterkt forringet	Ingen/ubetydelig (0)
Skogbruk – delområde 2	Ubetydelig verdi	Noe forringet	Ingen/ubetydelig (0)

5 Anleggsfasen

Generelt

Konsekvensene for landbruk i anleggsfasen vurderes å være de samme som når tiltaket er ferdigstilt. Arealene vil gå tapt etter hvert som planområdet bygges ut. Samtidig er det sannsynlig at mye av området vil sperres av på grunn av sikkerhetshensyn allerede når anleggsarbeidet starter opp, og arealet blir dermed utilgjengelig.

Jordbruk

Da det ikke finnes jordbruksarealer i drift innenfor planområdet eller i umiddelbar nærhet, vil tiltaket ikke medføre arealbeslag eller driftsulempen i anleggsperioden.

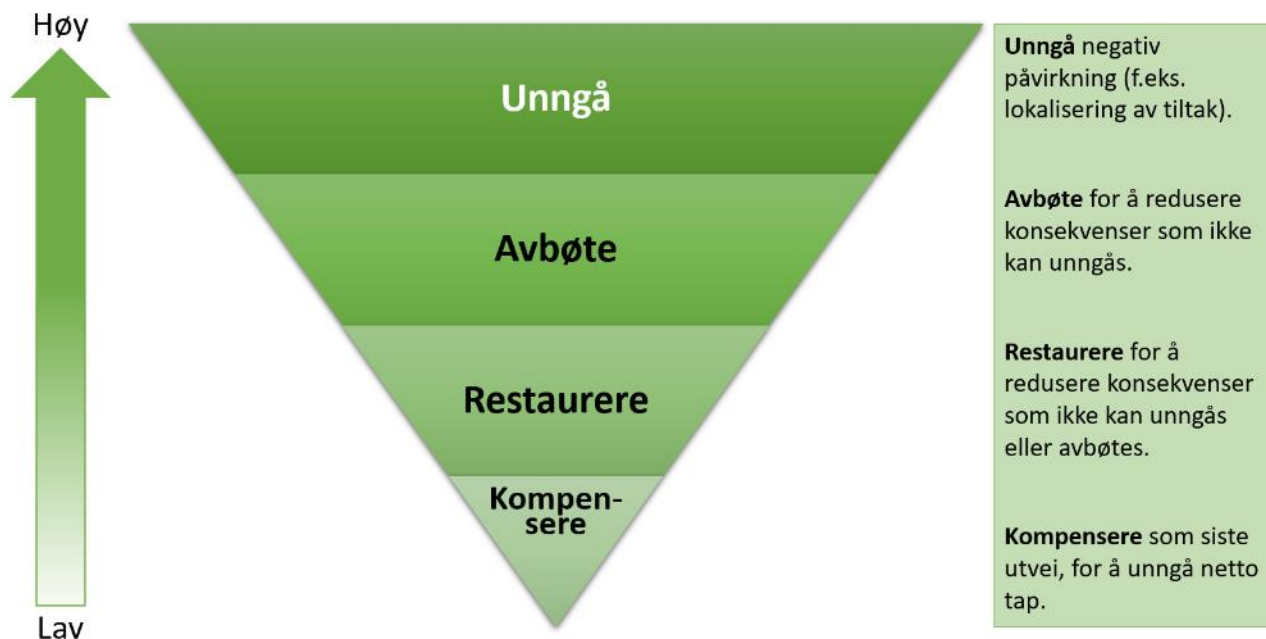
Utmarksbeite

Arealene utenfor utmarksgjerdet er beiteområde for sauer. På befaring i 2021 ble det observert ble det observert betydelig mengder sau og lam i og langs eksisterende lysløype. Dyrene framstod med stor tamhetsgrad, uredde for brukere av marka og til dels kontaktsøkende. Det er dermed lite trolig at «vanlig» anleggsarbeid vil skremme dyrene.

Ved behov for eventuell sprengning av fjell i tiltaksområder, må det vurderes om sikringssone krever sperringer av deler av arealene utenfor utmarksgjerdet. Dette slik at ikke dyr kommer til skade ved spredning av stein eller annen løs materie.

6 Skadereduserende tiltak

En konsekvensutredning skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og om mulig kompensere vesentlige negative virkninger for miljø og samfunn, både i bygge- og driftsfasen (det vil si ferdig utbygd tiltak).

Figur 6-1. Illustrasjon av tiltakshierarkiet som skal sikre at negative konsekvenser først og fremst unngås, deretter avbøtes, restaureres og som siste utvei kompenseres (KMD Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet).

Unngå

Gjennom innspill til planvarsel, folkemøte og medvirkning, samt befaringer i området ble det tydelig at Sortlandsmarka er mye brukt til friluftsliv og rekreasjon. Etter befarings- og verdivurderinger utført i 2021 for fagtema friluftsliv, ble det besluttet å redusere endelig planområde til nedenfor lysløypa og utmarksgjerde.

En unngår dermed i stor grad nedbygging av arealene som i dag er benyttet til utmarksbeite, inkludert traséen langs lysløypa. Dette bidrar også til at landbruket i liten grad blir negativt påvirket av tiltaket.

Avbøte

Arealet innenfor tiltaksområdet går tapt, da det bygges ned. På grunn av tiltakets arealbehov og utforming, ansees det ikke mulig å gjennomføre skadereduserende tiltak, jf. figur 6-1.

Restaurere/kompensere

Det er ikke dyrka mark innenfor tiltaksområdet. Det er derfor uaktuelt med eksempelvis ivaretagelse og flytting av jord, som jordforbedring til andre arealer som brukes og/eller skal benyttes til dyrking.

7 Samlet vurdering

0-alternativet

Dagens situasjon (0-alternativet) vurderes til å ha ingen konsekvenser for landbruk. Utbygging av arealene innenfor reguleringsplanen for sammenbindingen *Bjørklundveien/Vesterveien* påvirker ikke landbruket.

Samlet vurdering er at 0-alternativet medfører ubetydelig konsekvens.

Alternativ 1

Samlet sett vil alternativ 1 ha ingen/få konsekvenser for landbruk. Alternativ 1 inkluderer areal avsatt til ny boligbebyggelse (B07, B08 og B09) i kommunedelplan. Den sørligste delen av B09 ligger utenfor utmarksgjerdet, og legger beslag på en liten del av utmarksbeitet.

Samlet vurdering er at alternativ 1 medfører noe negativ konsekvens.

Alternativ 2

Alternativ 2 medfører at LNF-arealet som utgjør en buffer mellom lysløypa og utmarka, og areal avsatt til ny boligbebyggelse (B07, B08 og B09) i kommunedelplan bygges ned. Dermed tas noe mer potensiell dyrka mark og litt mer utmarksbeite i bruk til boligbebyggelse, enn sammenlignet med alternativ 1.

Samlet vurderinger at alternativ 2 medfører noe negativ konsekvens.

Oppsummering

Tiltaksområdet er for det meste ikke i bruk til landbruk i dag. Unntaket er ca. 33 dekar utmark som benyttes til beite for sau, som planlegges tatt i bruk til boligformål og dermed går tapt som utmarksbeite. Arealet er registrert med godt beite. Likevel utgjør dette bare en liten del av tilgjengelig areal for Sortland beitelag.

Når det kommer til konsekvenser av tiltaket er det ikke vesentlige forskjeller mellom alternativ 1 og alternativ 2, da at arealene er av liten verdi for landbruk. Alternativ 1 rangeres likevel foran alternativ 2, da mindre areal bygges ned.

Tabell 7-1. Sammenstilling av konsekvenser for fagtema landbruk.

Delområde	Alternativ 0 - konsekvenser	Alternativ 1 - konsekvenser	Alternativ 2 - konsekvenser
Jordbruk – delområde 1	Ingen/ubetydelig (0)	1 minus (-)	1 minus (-)
Jordbruk – delområde 2	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 1	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)
Utmarksbeite – delområde 2	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig/1 minus (0/-)	1 minus (-)
Skogbruk – delområde 1	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)
Skogbruk – delområde 2	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)	Ingen/ubetydelig (0)
Samlet vurdering	Ingen/ubetydelig (0)	1 minus (-)	1 minus (-)
Rangering	1	2	3
Forklaring til rangering	Dagens situasjon, med reguleringsplan for Bjørklundveien/Vesterveien.	Dagens situasjon, med gjeldende kommunedelplan.	Tiltaket.

Kunnskapsgrunnlag og usikkerhet

Eksisterende kunnskap om utredningsområdet er innhentet fra aktuelle databaser og arealplaner.

Detaljert kunnskap er innhentet gjennom feltbefaring utført av naturforvalter Herbjørg Arntsen den 01.07.2021. Varslet planområde med tilgrensende arealer ble befart. På befaring var fokuset i størst grad på arealene over lysløypa, da disse på daværende tidspunkt var mest aktuelle for utbygging. Nedenfor lysløypa ble arealene noe mer overfladisk befart, men disse er også dekket gjennom andre utredninger spesielt for Konsekvensutredning Naturmangfold. Utmarksgjerdet gjør også at kun en mindre del av tiltaksområdet nedenfor lysløypa benyttes til beite i dag.

Det er ingen vesentlige endringer i området de senere årene – noe som er verifisert ved befaring av landskapsarkitekt i 2024 (se Konsekvensutredning - Landskap). Kunnskap fra befaring i 2021 vurderes derfor til å kunne benyttes i 2024/2025.

Videre er det samlet inn informasjon om bruken av området gjennom medvirkning i løpet av planprosessen. Det er gjennomført kontakt med lokale myndigheter, organisasjoner og ressurspersoner. For detaljert oversikt se eget dokument «Planprosess og medvirkning».

På bakgrunn av tilgjengelig informasjon er oversikten over helheten og totaliteten i utredningsområdet god.

Innhentet kunnskap om området vurderes som tilstrekkelig for vurdering av tiltakets konsekvenser for landbruk. Usikkerhet i vurderingene ligger i første rekke til hvorvidt dyrkbar jord i tiltaksområdet noen gang vil bli aktuell for nydyrking. Per i dag er det ikke aktuelt å ta disse arealene i bruk. Det kan likevel ikke utelukkes at betingelsene for jordbruksaktiviteter, nydyrking og beite, en gang vil endre seg.

8 Kilder

Plandokumenter

Norconsult (2021). *Områderegulering Rundheia og Lamarkbakken boligfelt. Planprogram. PlanID: 1870-2020356. Fastsatt 24.02.2022.*

Norconsult (2025). *Områderegulering Rundheia og Lamarkbakken boligfelt. Konsekvensutredning - Naturmangfold.*

Publikasjoner

Klima- og miljøverndepartementet (KMD). *Meld. St. 14 (2015-2016), Melding til Stortinget. Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold.*

Nortura (2019). Tema Småfe. Temahefte – Utmarksbeite til sau.

Rye S.K.P., Hjelt A.L., Knutsen H. m.fl. (2024). *Verdiskapning og sysselsetting i landbruk og landbruksbasert industri i Nord-Norge. Oppdaterte beregninger basert på tall fra 2022. NIBIO-Rapport 10/158/2024.*

Statens vegvesen ved Vegdirektoratet (2018), *Håndbok V712 – Konsekvensanalyser.*

Nettsider og databaser

Norges Geologiske Undersøkelse (NGU) – **Kart på nett:** <https://www.ngu.no/emne/kart-pa-nett>

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) – **Gårdskart:** <https://gardskart.nibio.no>

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) – **Kilden:** <http://kilden.nibio.no>

Statistisk Sentralbyrå (SSB) – Statistikkbanken – **Kommunal forvaltning av landbruksarealer:**
<https://www.ssb.no/statbank/list/kofola>

Statsforvalteren i Nordland og Nordland fylkeskommune – **Nordlandsatlas:** <http://nordlandsatlas.no>